

H. M. 303.

Cogadh mòr na h-Eòrpa

Crann-Ceusaidh Chrìosd

MACLABHRINN

Agus gabhaidh
clogad
na slàinte.

Iadsan a théid sìos
do'n fhairge air longan;
Chi iadsan gnìomharan
Iehobhah.

Dhia beannaich ar Rìgh

Cò sgaras sinn o ghràdh Chrìosd? *an dean* trioblaid, no àmhghar, no geur-leanmhuinn, no gorta, no lomhnochduidh, no cunnart, no claidheamh?

Ni h-eadh, ach anns na nithibh sin uile tha sinn a' toirt tuilleadh agus buaidh, trid-san a ghràdhaich sinn.

Oir tha dearbh-bheachd agam, nach bi bàs, no beatha, no aingil, no uachdaranachda, no cumhachda, no nithe a tha làthair, no nithe a tha ri teachd,

No àirde, no doimhne, no creutar sam bith eile, comasach air sinne a sgaradh o ghràdh Dhé a tha ann an Iosa Chrìosd ar Tighearna.

Rom. viii. 35, 37-39

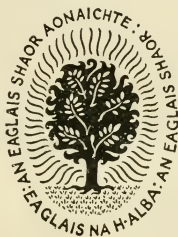
Agus chi iad 'aghaidh; agus bithidh 'ainm-san air clàr an eudain.

Taisb. xxii. 4.

Cogadh mòr na h-Eòrpa

Crann-Ceusaidh Chrìosd

MACLABHRAINN

Printed by OLIVER AND BOYD, Edinburgh, *for*
The Church of Scotland,
The United Free Church of Scotland, and
The Free Church of Scotland.

*This Sermon was translated by the late
Dugald Macphail, and has been edited and
reprinted under authority of a Joint Committee
of the Churches, for the use of Highland
Sailors and Soldiers in H.M.'s service.*

LAURISTON CASTLE
LIBRARY ACCESSION

A sheòldairean agus a shaighdeirean Gàidhealach !

ANN an ainm an Tighearna Iosa Criosd, Prionnsa na sìthe, tha sinn a' cur fàilte oirbh.

Mar chinn-suidhe thrì eaglaisean a tha searmonachadh an t-soisgeil anns a' Ghàidhlig, dh'iarradh sinn a dheanamh dearbhta dhuibh gu bheil ùrnuighean ar coimhthionalan a ghnàth a' dol suas as bhur leth. Gu 'n robh Dia 'n a sgiath dhuibh ann an là a' chunnairt, a' tabhairt duibh foighidinn agus neart an làithean feithimh agus faire, buaidh ann an là a' chatha, agus gu 'n gabhadh e thuige féin sibh an uair a' bhàis! An lorg bhur fulangais agus bhur féin-iobradh gu 'n robh sìth le ceartas air a stéidheachadh air an talamh, an ùin gun a bhí fada!

Cha 'n 'eil ceàrna de 'n t-saoghal air nach do dhrùidh fuil uasal nan saighdeirean Gàidhealach, anns na làithean a dh'fhalbh, 's iad a' cathachadh as leth rìgh agus dùthcha. Thug sibh dearbhadh mu thràth, anns a' chogadh so, gu' mic sibh a tha airidh air cliù bhur sinnsireachd. Tha sinn a' toirt buidheachas do Dhia air bhur son. Ma

thig a' ghairm oirbh gu triall as a so, cuiribh bhur n-aghaidh air a' bhàs mar dheagh shaighdeirean Iosa Crìosd ; ach ma 's e rùn an Tighearna, sibh a thighinn dachaidh fa-dheòidh gu bhur tìr agus bhur dàimhean caithibh aimsir bhur beatha mar dheagh shaighdeirean Iosa Crìosd.

Mar dhuinne is amhluidh dhuibhse, cha 'n 'eil ann ach aon tearmun, eadhon Dia. A mhàin cuireamaid so 'n 'ur cuimhne :

'S fearr na bhi 'g earbs' á duine beò
Ar dòchas chur an Dia ;
'S fearr na bhi 'g earbs' á prionnsaibh mòr
Ar dòchas chur 's an Triath.

Is sinn,

bhur seirbhisich anns an Tighearna Iosa Crìosd.

David Paul, D.D., LL.D.

Ceann-suidhe Eaglais na h-Alba.

Abt. R. MacLwen, D.D.

Ceann-suidhe na h-Eaglais Shaoir Aonaichte.

J. Macdonald.

Ceann-suidhe na h-Eaglais Shaoir.

UAILL ANN AN CRANN-CEUSAIDH CHRIOSD

“ Ach nar leigeadh Dia gu'n deanainn-sa uail ach ann an crann-ceusaidh ar Tighearna Iosa Crìosd, tre'm bheil an saoghal air a cheusadh dhomhsa, agus mise do'n t-saoghal.”
GAL. vi. 14.

THA e fìor a thaobh mòran de na cuspairean is ro-òirdheirce a tha anns an t-saoghal, nach faicear an òirdheirceas anns a' cheud sealladh a gheibhear dhiubh; agus air an laimh eile, gu'm bheil iomadh ni air bheag luach a dh'fhaodar a mheas mòran na's òirdheirce 's a' cheud sealladh, na'n uair is dlùithe bheachdaichear orra. Tha cuid de nithibh 'n an ioghnadh dhuinn a chionn nach aithne dhuinn iad, agus mar is mò gheibh sinn a dh'èòlas orra, is ann is lugha ar meas orra: tha nithibh eile ann mu bheil sinn caoin-shuarach tre aineolais, do bhrìgh nach faighear èòlas air am maise agus air an òirdheirceas as eugmhais dragh agus dian-adhartachd.

Tha so gu h-àraidh fìor a thaobh a' chuspair a tha air ainmeachadh anns a' cheann-theagaisg—

Crann-Ceusaidh Chrìosd

cuspair ro-ghlòrmhor, ach a tha gu coitchionn air a dhìmeas. Cha 'n 'eil ni eile mu bheil beachd an t-saoghail cho tur an aghaidh a chèile. Le cuid, tha e uile gu léir suarach ; le cuid eile, tha e uile gu léir glòrmhor. Tha e 'n a iognadh do mhòran cìod na feartan-tàlaidh tha cuid eile a' faotainn ann : agus tha e 'n a iognadh dhoibh sud, cia mar tha chuid eile de'n t-saoghal cho baoghalta 's nach 'eil iad a' faicinn na feartan-tàlaidh ceudna ann. Tha doille muinntir eile, cho math ris an doille 's an robh iad féin aon uair 'n a mhòriognadh dhoibh.

Tha e air aithris mu *Mhelancthon*, a' cheud sealladh a fhuair e de ghlòir a' chuspair so mu'n àm an robh e air iompachadh, gu'n robh e saoil sinn nach biodh e duilich dha le impidhean simplidh, dearbh shoilleireachd a thoirt do mhuinntir eile uime. Bha chùis cho soilleir, agus na dearbh-aidhean cho làidir, agus nach b'urrainn e fhaicinn gu'm bu chomasach do neach sam bith seasamh a mach 'n a aghaidh, na 'm biodh e air a chur gu soilleir fa chomhair. Ach cha b'fhada gus am b'éigin dha aideachadh le doilghios—gu'n robh seann Adhamh na bu treise na *Melancthon* òg ; agus gu'n robh truailidheachd nàduir na bu treise na impidhean dhaoine as eugmhais gràis Dhé.

Crann-Ceusaidh Chrìosd

Is e am feum bu chòir dhuinn a dheanamh dheth so, gu'n iarramaid an gràs soillseachaidh sin air ar son féin, air son an robh Pol ag urnuigh as leth nan Ephesianach (Eph. i. 17) "Gu'n tugadh Dia ar Tighearna Iosa Crìosd, Athair na glòire, spiorad gliocais agus foillseachaidh dhuinn ann an eòlas airsan." Bu chòir dhuinn anns a' chùis so, mar anns gach cùis eile, urnuigh agus meadhonaibh aonadh ri chéile—mar sin, is e aon de na meadhonaibh sonruichte gu eòlas fhaotainn air sàr-bhunait ar creidimh agus ar dòchais, a bhi breithneachadh air glòir a' chuspair ud, a tha againn ann an cainnt cho làidir anns a' cheann-theagaisg so, le neach aig an robh aon uair, barail cho suarach uime 's as urrainn a bhi aig aon sam bith a tha fhathast am measg a nàimhdean.

Anns a chomh-theagasg, tha an t-Abstol ag inns-eadh do na Galatianaich ciod e anns an' robh luchd teagaisg bréige àraidh a' deanamh uail; agus ciod anns an robh e féin a' deanamh uail. Bha càch a' deanamh uail ann an seann deas-ghnathaibh lagh nan Iudhach, nach robh ach 'n an sgàilean a mhàin: bha esan a' deanamh uail ann an crann-ceusaidh Chrìosd, brìgh nan sgàilean ud. B'aithne dhàsan gu'n robh e cur masladh air Crìosd a bhi nis a' cur an urram air na sgàilean ud a bhuineadh

Crann-Ceusaidh Chrìosd

dhoibh roimh làimh, air do'n chuspair air an robh iad 'n an samhladh a bhi nis air fhoillseachadh. Uime sin, tha e le mòr eud a' cur cùl riu; agus aig an àm cheudna, ri uaill anns a' chuspair bheannaichte ud a b'e crìoch nan sgàilean a bhi samhlachadh—"Nar leigeadh Dia gu'n deanainn-sa uaill ach ann an crann-ceusaidh Chrìosd, tre am bheil an saoghal air a cheusadh dhomhsa, agus mise do'n t-saoghal."

Anns a' cheann-theagaisg tha an t-Abstol a' feuchainn dhuinn an t-àrd mheas a bh'aige air crann-ceusaidh Chrìosd, mar an ni sin as an robh e a' deanamh uaill:—agus a' bhuaidh chumhachdach a bha aige air 'inntinn, mar an ni sin leis an robh an saoghal air a cheusadh dhàsan, agus esan do'n t-saoghal.

Anns na sgriobturan, tha crann-ceusaidh Chrìosd air uairibh a' ciallachadh fulangais a phobuill air a sgàth-san, agus air uairibh eile fulangais Chrìosd air an son-san. Mar is e an seadh mu dheireadh seadh sonruichte agus ro nadurra nam briathran, tha aobhar a bhi codhunadh gur h-e sin an seadh a th'aig an Abstol 's an amharc. Is e so seadh nam briathran anns an dara rann deug de'n chaibidil so, a tha labhairt mu gheur-leanmhuinn airson crann-ceusaidh Chrìosd, sin ri radh—airson teagasg

Crann-Ceusaidh Chrìosd

a' chruinn-cheusaidh. Os barr,—tha e dearbhta nach iad ar fulangais fhéin, ach fulangais Chrìosd anns am bheil sinn gu h-àraidh ri uaill a dheanamh thar gach nì eile. Cha'n iad ar fulangais fhéin ach fulangais Chrìosd a bheir caitheamh-as air ar truailidheachd ; agus a cheusas an saoghal dhuinne, agus sinne do'n t-saoghal.

Tha crann-ceusaidh Chrìosd anns an rann so a' ciallachadh, cha 'n e 'bhàs a mhàin, ach an t-iomlan d'a irioslachaidh, no an t-iomlan de fhulangais a bheatha agus a bhàis a bhi air an làn-choimhlionadh ann am fulangais a' chruinn-cheusaidh. Tha an t-Abstol an so agus an àitibh eile ag ainmeachadh a' chruinn-cheusaidh gu bhi cur 'n ar cuimhne modh a bhàis, agus gu bhi neartachadh 'n ar n-inntinnean na drùdhaidhean a rinn féin-irioslachd a' bhàis ud oirn, no bu chòir dha dheanamh oirnn. Gu fuilingeadh ughdar na saorsa, bàs tràill—gu fuilingeadh tobar gach urram, doimhneachd gach maslaidh ; gu'm biodh am peanas a b'abhàist a bhi air a dheanamh air na peacaich a bu dimeasaiche, airson na droch-bheart a b'an-tromaichte, air a leagadh air an neach a b'urramaiche d'am bu chomas fulang ;— Is e so an cuspair anns an robh an t-Abstol a' deanamh uaill.

Crann-Ceusaidh Chrìosd

Cha'n 'eil dà ni as calg-dhìriche an aghaidh a chéile na glòir agus masladh. Ach an so tha an t-Abstol 'g an aonadh ri chéile. Tha an crann-ceusaidh ann féin 'n a chuspair tha làn de mhasladh ; ach anns a' chùis so, tha e, ann am beachd an Abstoil, làn de ghlòir. Cha bhiodh e cho comh-arrichte na'n abradh e gu'n robh e deanamh uail ann an àrdachadh 'Fhir-saoraidh an deidh dha an saoghal fhàgail—no anns a' ghlòir a bha aige maille ris an Athair mu'n robh an saoghal ann. Ach is e am Fear-saoraidh e féin, cuspair uail an Abstoil—cha'n ann a mhàin anns an staid a b'àirde d'a onoir agus d'a inbhe—ach eadhoin anns na suidheachaidhean a b'isle d'a mhasladh agus d'a dhiblidh-eachd—cha'n ann mar Shlànuighear cumhachdach agus ardaichte, ach mar Shlànuighear air a dhìteadh agus air a cheusadh.

Is e bhi deanamh uail á cuspair sam bith, a bhi cur na h-urram as àirde air. Bha crann-ceusaidh Chrìosd àrd-urramach am beachd an Abstoil thar gach cuspair eile. B'e a thlachd a bhi gabhail fàth air gach cothrom gu bhi ag aideachadh agus a' taisbeanadh am fianuis an t-saoghail an t-àrd mheas a bha aige air. Bha chridhe agus aignidhean air an lionadh leis gus nach robh rùm air fhàgail annta do ni sam bith eile ; agus mar tha e ag

Crann-Ceusaidh Chrìosd

innseadh dhuinn ann an àitibh eile, “gu’n do mheas e na h-uile ni ’n an call agus ’n an aolach” (Phil. iii. 8), agus gu’n do chuir e roimhe nach gabhadh e eòlas air ni sam bith ’n am measg ach Iosa Crìosd, agus esan air a cheusadh (1 Cor. ii. 2).

Tha dealas agus dian-dhùrachd chomharraichte anns a’ chainnt ’s am bheil an t-Abstol a’ taisbeanadh a mheas air a’ chuspair so. “Nar leigeadh Dia” ar neo, na tachradh e air achd sam bith;—mar gu’n abradh e—Nar leigeadh Dia, ciod air bith a ni daoine eile—gu’m biodh e air a radh do m’ thaobhsa — Pol, a bha aon uair ’n am fhear geur-leanmhuinn, gu’n deanainnse uaill á ni sam bith ach ann am Fear-saoraidh air a cheusadh, a spion mise mar aithinne as an teine, ’n uair a bha mi dian-ruith na b’fhaide agus na b’fhaide uaithe; a bha ’g am ruagadh le a throcair agus le a chaoimhneas, ’n uair bha mise ’g a ruagadhsan ’n a bhuill, le an-ìochd agus le gairge. Rinn mise e tre aineolas; agus is ann a mhàin tre aineolas tha neach sam bith ’g a dhìmeas. Ach a nis dh’fhoillsich se e féin dhomh. Agus nar leigeadh Dia gu’n teid an solus a choinnich mi air an t-slighe gu Damascus a smàladh gu bràth as m’inntinn. Bu sholus e bha làn de ghloir;

Crann-Ceusaidh Chrìosd

Bha'n cuspair a thaisbein e dhomhsa uile gu léir glòrmhor—'n a uile anns na h-uile. Agus nar leigeadh Dia gu'n deanainnse uaill ann an ni sam bith eile.

Mar bha mòr-mheas aige air a' chuspair ghlòrmhor so, bha buaidh aig air da réir; oir leis a' chuspair so bha an saoghal air a cheusadh dha, agus esan air a cheusadh do'n t-saoghal. Is e bh'ann ceusadh taobh air thaobh. Is e am meas a bha aige air Crìosd cion-fàth an dìmeis a bh'aig an t-saoghal airsan, agus aige-san air an t-saoghal. Cha 'n e gu'n d' thug an crann-ceusaidh e gu bhi fuathachadh muinntir an t-saoghail; no gu bhi cur cùl ri a thoil-inntinnean laghail. Is ann a cheadaich e dha na toil-inntinnean ud a mhealtuinn, agus dh'éignich e e gu daoine an t-saoghail a ghràdhachadh. Ach cheus e annsan na truailidheachdan a tha gintinn fuath d'ar coimhearsnaich, agus 'gar fàgail neo-chomasach air taitneasan an t-saoghail a shàr-mhealtuinn. Is e theirear ris an ni so, gleachd, cogadh, cathachadh agus marbhadh; a chionn gur còir dhuinn am peacadh a mheas mar ar nàmhaid as mò; an nàmbaid as mò tha aig ar n-anmaibh agus aig Slànuighear ar n-anmaibh. B'e sud beachd an Abstoil mu'n pheacadh, agus mu'n truailidheachd

Crann-Ceusaidh Chrìosd

a tha anns an t-saoghal tre ana-miann (2 Pead. i. 4). Bha e sealltuinn air a pheacadh mar mhortair a Shlànuighear ; nì a las 'n a chridhe ceart-dhioghaltas 'n a aghaidh ; lion sud e leis na deothasan naomh an aghaidh a pheacaidh, a tha air an ainmeachadh leis féin mar thoraidhean nàdurra air creideamh agus aithreachas ; — “ro-dhiomb, eagal, dian-thogradh agus togradh dioghaltais.” Is e sin, dearbh-ghràin do'n pheacadh, maille ri faire chùramach 'n a aghaidh (2 Cor. vii. 11). Is e so tha an t-Abstol a' ciallachadh le ceusadh an t-saoghail. Is e is brìgh do'n chainnt so gur h-e gràdh neo-mheasarra do nithibh talmhaidh aon de mhathairean-aobhair a' pheacaidh. Rinn crann-ceusaidh Chrìosd a leithid a dh'atharrachadh gràs-mhor air aignidhean an Abstoil 's nach robh nis an saoghal dhàsan an ni bha e do mhuinntir eile, agus a bha e aon uair dhà féin. Bha anam sgìth d'a ghreadhnachas, agus chaill e a bhlas do na nithibh anns am mò an robh de thlachd aige roimhe. Bha urram an t-saoghail suarach 'n a bheachd, a shaoibhreas 'n a bhochduinn ; agus a shòlasan déistinneach ; cha robh fhàbharan no eiseimpleirean a nis 'n an cuspairean-tàlaidh dha ; ni mo bha fhuath 'n a chulaidh eagail dha. Bha e sealltuinn air gràdh agus air fuath dhaoine, cha

Crann-Ceusaidh Chrìosd

b'ann gu sonruichte ann an solus na buaidh a bhiodh aca airsan ach orra féin, anns an tomhas 's am faodadh iad a bhi 'g adhartachadh no cur bacaidh air soirbheachadh a theagaisg 'n am measg. Faodaidh na nithibh so uile bhi air am filleadh a steach ann an ceusadh an t-saoghail a tha air ainmeachadh anns a' phàirt mu dheireadh de'n rann.

Air do'n t-searmoin so bhi air a bonntachadh air a' cheud phàirt de'n rann—"Nar leigeadh Dia gu'n deanainnse uail ach ann an crann-ceusaidh ar Tighearna Iosa Chrìosd"—Is e an teagasg a tha gu sonruichte air fhilleadh ann;—

Gu bheil crann-ceusaidh Chrìosd 'n a aobhar uail do pheacaich thar gach uile ni; seadh, gur e, air mhodh àraidh, an t-aon ni a mhàin anns am bu chòir dhoibh uail a dheanamh;—oir tha an t-ìomlan de irioslachadh Chrìosd, agus gu sonruichte a bhàs airson pheacach, 'n a chuspair d'am buin a leithid de ghloir gun choimeas, 's gur cubhaidh dhuinn na beachdan as àirde agus as urramaiche altrum d'a thaobh.

Mar tha an fhirinn so gu soilleir air a filleadh a steach anns a' cheann-theagasg, tha i mar an ceudna gu tric air a sparradh oirn ann an earrannan eile de'n sgrìobtur: mar tha 2 Cor. iv. 6,

Crann-Ceusaidh Chrìosd

far a bheil e sgrìobhte—"Oir is e Dia, a thubhairt ris an t-solus soillseachadh á dorchadas, a dhealraich 'n ar cridheachaibh-ne, a thoirt dhuinn solus eòlais a ghlòire ann an gnùis Iosa Crìosd." Mar chithear mar an ceudna ann an 2 Cor. iii. 18, agus 1 Cor. i. 18-24. Tha e soilleir uime sin, far a bheil na sgrìobturann a' labhairt mu "ghlòir Dhé ann an gnùis ar Tighearna Iosa Crìosd," gur e tha e ciallachadh gu sonruichte—a ghlòir ann an gnùis Chrìosd air a cheusadh; eadhoin, ann an obair na saorsa a chrìochnaich e air a chrann-cheusaidh.

Ann a bhi labhairt o na briathran so, tha e iomchuidh beachdachadh *anns a' cheud àite* agus sin gu h-aithghear, air, Cìod e sin a bhi deanamh uail ann an cuspair sam bith; agus a rìs, Cìod e an t-aobhar uail a tha againn anns a' chuspair ghlòrmhor so a tha fa'r comhair anns a' cheann-theagasg.

Tha bhi deanamh uail ann an cuspair a' gabhail a steach an dà ni so:—*Anns a' cheud àite*, àrd-mheas a bhi againn air; agus *'s an dara àite*—dàimh no gnothuch éigin a bhi againn ris. Cha dean sinn uail anns na nithibh ri bheil gnothuch againn, mur 'eil meas againn orra; no anns na nithibh air am bheil àrd-mheas againn, mur 'eil air dhòigh éigin dàimh no gnothuch againn riu.

Crann-Ceusaidh Chrìosd

Ach ged is e gnothuch gach crìosduidh aideachail ann an seadh éigin, uaille a dheanadh á crann-ceusaidh Chrìosd a thaobh an dàimh ris o'n leth a muigh le an co-cheangal baistidh, agus do bhrìgh gu bheil toraidhean beannaichte a' chruinn-cheusaidh air an taisbeanadh gu soilleir, agus air an tairgseadh gu saor dhoibh; gidheadh, is ann dhoibhsan a mhàin a ghabh gu treibhdhireach ris an tairgse d'an comas gu fìrinneach uaille a dheanamh anns a' chuspair so. Ach gidheadh, tha an nì so tha dhoibh sud 'n a shochair, 'n a dhleasannas do na h-uile. Bu chòir gu'm biodh na h-uile air an earalachadh gu uaille à dheanamh anns a' chuspair so, gu'n cuireadh iad mòr-mheas air, air sgàth òirdheircis mar tha e ann féin; gu'n suidhicheadh iad an cridheachan air tre chreidimh do bhrìgh gu bheil e 'n an tairgse: gu'n taisbeanadh iad am meas air le bhì ag iarraidh còir ann; agus air dhoibh meas iomchuidh chur air, agus còir fhaotainn ann, gu'n deanadh iad dìchioll gu bhì deanamh buan-ghàirdeachas ann.

Ach is ann le beachdachadh air glòir a' chuspair so;—Crann-ceusaidh ar Tighearna Iosa Chrìosd, is fearr a thuigear nàdur a' ghàirdeachais a tha acasan a fhuair còir ann.

Bha na fàidhean o shean, leis an robh teachd

Crann-Ceusaidh Chrìosd

Chrìosd air a roimh-innseadh, air an lionadh le aoibhneas aig meud an t-seallaidh shoilleir a fhuair iad air a ghlòir. Tha am Messiah air fhoillseachadh cha 'n ann a mhàin 's an Tiomnadh Nuadh ach mar an ceudna 's an t-seann Tiomnadh, mar an neach as comharraichte agus as urramaiche bha riamh air an talamh. Tha iad a' labhairt uime mar Uachdaran glòrmhor, mar Phrionnsa, mar Rìgh, mar Ghaisgeach buadh-mhor, a bharr air ainmeannan mòralach agus ard-urramach eile; a' nochdadh gu'm biodh 'uachdaranachd farsuing agus buan-mhaireannach, agus gu'm biodh an talamh uile air a lionadh le ghlòir.

Ach tha a dhìblidheachd cho math ri mhòrachd air a roimh-innseadh leis na fàidhean. Tha iad ag innseadh gu'm biodh e da rìreadh 'n a Rìgh glòrmhor, ach air a dhìmeas agus air a chur air cùl le daoine:—agus a dh'aindeoin gach àrd-dhòchas a bha aig an t-saoghal d'a thaobh, gu'n rachadh e troimh an t-saoghal fo thàir agus fo dhìmeas; gun suim idir dheth ach ann an rathad a bhi buntuinn ris gu drochmhuinneach.

Mu àm a theachd bha na h-Iudhaich ann an àrd-dhòchas ris mar ghaisgeach buadhach a bha gu Israel a shaoradh mar chinneach. Agus ma dh'fhaodar Eachdraidh a chreidsinn; bha aig an

Crann-Ceusaidh Chrìosd

àn cheudna rud-eigin de bhàrail am measg fhineachan eile, a thog iad ma dh'fhaodta o'n fhàistneachd Iudhach, gu'n robh Prionnsa gun choimeas ann an glòir ri éiridh suas anns an Aird-an-ear—agus gu h-àraidh ann an Iudea—a bha gu rioghachd uil-fharsuing agus chumhachdach a chur suas. Ach bha an cridheachan diomhain, cosmhuil ri cridheachan a' mhòr-shluaigh anns gach linn, air mhisg le mòr-mheas air greadhnachas talmhaidh, agus b'i sin a mhàin a' mhòralachd d'an robh tlachd no breithneachadh aca. Mar sin rinn iad dealbh-inntinn dheth-san a b'e "miann nan uile chinneach," ach dealbh a bha gu buileach neo-choltach ris.

Feumaidh Rìgh d'am bi àrd-mheas aig an t-saoghal a bhi ann an seilbh air mòr-chumhachd, air armailtean lionmhor, crùn agus slat-riaghlaidh òir, rìgh-chathair stàtail, lùchairtean mòralach, cuirmean greadhnach, mòran de luchd frithealaidh àrd-inbheach, mòr-shaoibhreas agus mòran dhreuchdan onorach, agus de dheagh-ghean ri'm buileachadh.

Ach cha b'ann mar sud a thainig e. An àite crùn òir, crùn sgithich; an àite slat rioghail, chaidh cuile a chur le fanoid 'n a làimh; an àite rìgh-chathair, crann-ceusaidh. An àite lùchairtean,

Crann-Ceusaidh Chrìosd

cha robh àite aige anns an leagadh e a cheann; an àite cuirmean greadhnach do mhuinntir eile, bu tric a bha e féin ocrach agus iotmhor; an àite luchd frithealaidh àrd-inbheach, buidheann a dh'iasgairean bochda; an àite mòr-shaoibhreas gu a sgapadh air muinntir eile, cha robh aige na phaigheadh a chis gun miorbhuil oibreachadh. Agus cha robh dreuchd no onoir a b'fhearr aige ri bhuileachadh air a chàirdean na gu'n togadh iad an crann-ceusaidh ann a bhi 'g a leantuinn. Anns gach nì bha a shuidheachadh uile gu léir calg-dhireach eu-cosmhuil ri mòralachd shaoghalta o a bhreth gu a bhàs. Prasach an àite creathall aig a bhreth, gun àite an leagadh e a cheann mar bu trice ré a bheatha; no uaigh a bhuineadh dha féin aig a bhàs.

Is e an sealladh so air irioslachadh Chrìosd a ghluaiseas an t-as-creideamh gu bhi feòraich le frionnas gearanach,—C' aite am bheil a' ghlòir ud uile tha cho ion-mholta?

Le sùil a' chreidimh, chithear a' ghlòir ud troimh roinn-bhrat tana fheòla; agus fo'n chomhdach iriosal ud, chithear Rìgh na glòire, Rìgh nan Rìghrean, an Tighearna làidir treun; an Tighearna treun an cath (Salm xxiv. 8). Is iad na neamhan a rìgh-chathair; an talamh stòl a chos;

Crann-Ceusaidh Chrìosd

an solus, a thrusgan; na neòil, a charbad; an tairneanach, a ghuth;—tha a neart uile-chumhachdach; a shaoibhreas uil’-fhoghainteach; a ghlòir neo-chrìochnach;—is iad feachd néimh a luchd frithealaidh, is iad muinntir òirdhearca na talmhainn oighreachd neo-thruaillidh, air an do bhuilich e saoihbreas do-rannsaichte; cuirmean de shòlasan buan-mhaireannach, agus, suidhichidhean àrda a dh’urram neo-bhàsmhor;—’g an deanamh ’n an rìghrean agus ’n an sagartan do Dhia; ’n an luchd buaidh, seadh, ’n an luchd tuilleadh agus buaidh;—’n an cloinn do Dhia, agus ann an aonadh diomhair ris féin.

Tha rud-eigin ri fhaicinn an so a tha toirt barrachd neo-leithideach air gach glòir thalmhaidh ged tha e fo chomhdach ro-iriosal. Ach tha an comhdach iriosal so an aghaidh càil an t-saoghail. Gidheadh, ma bheachdaichear gu ceart air a’ chomhdach so, chithear e ann an dreach cho glòrmhor agus gu bheil eadhoin a dhìblidheachd ro-urramach.

B’ isleachadh glòrmhor e, do bhrìgh gu’n robh a rùintean agus a thoraidhean ro-ghlòrmhor. Ma dh’fhuiling Esan masladh, bochduinn, cràdh, bròn agus bàs ré seal; is ann a chum nach fuilingeadh-maidne na nithibh sin a chaoidh. Uime sin, bha an t-isleachadh ud glòrmhor do bhrìgh gu’n

Crann-Ceusaidh Chrìosd

robh e ann an dàimh frithealaidh do rùntaibh gràidh agus tròcair a bha neo-chrìochnach ann an glòir.

Bha e 'n a fhrithealadh mar so ann an caochladh dhùighean. Riaraich e agartais an lagha; chuir e onoir do-labhairt air iarrtasan uile. B'e pàirt de rùn Chrìosd a leithid a dh'onoir a chur air naomhachd, sin ri radh, air ùmhlachd do'n lagh, agus gu'm biodh gach ni eile suarach ann an coimeas ris. Is e gaol mòralachd shaoghail aon de na bacaidhean as mò agus as làidire tha'n aghaidh naomhachd. Cha robh feum againn air eiseimpleir Chrìosd gu bhì moladh dhuinn greadhnachas an t-saoghail; ach bha mòr-fheum againn air 'eiseimpleir gu bhì giùlan gun ghearan le 'bhochduinn: agus gu àrd-mheas a chur air naomhachd, ciod air bith dìmeas a dh'fhaodas teachd 'n a lorg. Bha suidh-eachadh dìblidh Chrìosd 'n a mheadhoin luachmhor airson na crìche so. Mar sin, bha mòralachd eadhoin 'n a dhìblidheachd. The onoir dhaoine eile an crochadh ri an crannchur; ach bha crannchur Chrìosd air a dheanamh onorach leis féin. Tha bochduinn agus ìsleachd ann an co-bhoinn ri naomhachd air a dheanamh leis-san 'n a staid rourramach. Mar sin, bha ìsleachd Chrìosd o'n leth a muigh, leis an robh fhior-mhoralachd air a folach,

Crann-Ceusaidh Chrìosd

ro ghlòrmhor innte féin, a thaobh an rùin a bu chrìoch dhi.

Gidheadh, cha robh an rùn ud tur-fholaichte 'n a ìsleachd ; bha iomadh gath-soluis de a ghlòir a' deàlradh a mach troimh a dhìblidheachd.

Bha a bhreith air thalamh ann an staid dhìblidh ; ach bha e air a luaidh le Alelulia feachd néimh ann an àirde nan speur. Bha àite-comhnuidh ro shuarach ; ach bha aoidhean o dhùthchaibh céin air an stiùireadh le reul da ionnsuidh. Cha robh Prionnsa eile riamh a dh'ionnsuidh an robh aoidhean air an treòrachadh air an dòigh ud. Cha robh luchd frithealaidh cho mòr-chuisseach aige 's a bha aig rìghrean eile : ach bha àireamh lionmhor de dhaoine euslainteach 'g a leantuinn ag iarraidh agus a' faotainn leigheis cuirp agus anama ; ni anns an robh barrachd de fhìor-mhòralachd na ged bhiodh mòran phrionnsachan a' frithealadh air. Thug e air na balbhain a bha 'g a leantuinn a bhì seinn a chliù, na bacaich gu bhì a leum le aoibhneas, na bodhair gu bhì cluinntinn a bhriathran iongantach, agus na doill gu bhì faicinn a ghlòir. Cha robh freiceadan no còisridh ghreadhnach do sheirbheisich aige ; ach mar dh'aidich an Ceannard-ceud aig an robh seirbheisich agus saighdeirean fo smachd ;— bha slàinte agus euslaint, beatha agus bàs fo

Crann-Ceusaidh Chrìosd

ughdaras. Bha eadhoin a' ghaoth agus an doinionn nach urrainnear a riaghladh le cumhachd talmhaidh, umhail dha; agus air iarrtas, b'éigin do'n bhàs agus do'n uaigh an creich a thoirt suas dha. Cha robh brat-urlair riomhach riamh fo a chosan; ach 'n uair a choisich e air an fhairge, chum na h-uisgeachan suas e. Chuir an t-iomlan de'n chruitheachd, ach daoine peacach a mhàin, onoir air mar an cruithfhear. Cha robh ionmhas aige; ach 'n uair bha feum aige air airgiod chuir a' mhuir d'a ionnsuidh e ann am beul éisg. Cha robh saibhlean no achaidhean arbhair aige; ach 'n uair a rùnaich e cuirm a thoirt seachad, chomhdaich e le beagan bhuillionnan bòrd saobhir pailt airson mhiltean—cuirm nach d'thugadh riamh a leithid le aon de uile rìghrean na talmhainn. Troimh na nithibh ud, agus iomadh ni eile de'n nàdur cheudna, bha glòir an Fhir-shaoraidh a' deàlradh a mach eadhoin 'n a irioslachadh, anns gach ceum fa leth d'a bheatha.

Ni mo bha ghlòir tur-fholaicht aig àm a bhàis. Cha robh e air a leantuinn chum na h-uaighe le leithid de chòisir-bhròin, no de loiseam fhaoin le bheil àrd-uaislean air an adhlacadh. Ach thaisbein tuar na cruitheachd a bròn air son bàs a h-ughdair; bha na neamhan agus an talamh 'n an luchd

Crann-Ceusaidh Chrìosd

caoidh ; chòmhdach a' ghrian i féin le éideadh bròin ; agus ged nach robh luchd àiteachaidh na talmhainn air am mòr-ghluasad, chrìothnaich an talamh féin fo'n eallach eagalach. Cha robh iad ach tearc am measg nan Iudhach a reub an culaidhean ; ach cha robh na creagan air cho beag umhail ; oir sgàin iadsan an cridheachan. Cha robh uaigh aige dha féin ; ach dh'fhosgail uaigh neach eile dha. Dh'fhaodadh an uaigh agus am bàs a bhì bòsdail as leth a leithid a dh'fhear àiteachaidh ; ach cha b'ann mar iochdaran a fhuair iad an taobh a stigh d'an crìochan e ; ach mar nàmhaid agus mar uachdaran. Sud far an do chaill rìgh nan uamhas a ghath ; air an treas là, thug Prionnsa na beatha buaidh air, oir chreach e am bàs agus an uaigh. Ach buinidh na nithe so do àrdachadh Chrìosd. Tha na nithibh a dh'ainmicheadh roimhe so a' taisbeanadh glòir irioslachaidh ; ach is ro-bheag dhiubh a tha air an nochdadh anns na dh'ainmich sinn.

Oir is e glòir crann-ceusaidh Chrìosd d'an cubhaidh dhuinn gu sonruichte àrd-urram altrum-glòir buadhan neo-chrìochnach Dhé air an taisbeanadh ann an obair na Saorsa ; no mar tha e air a chur leis an Abstol,—“glòir Dhé ann an gnùis

Crann-Ceusaidh Chrìosd

Iosa Crìosd” (2 Cor. iv. 6), agus “Esan air a cheusadh” (1 Cor. ii. 2).

Tha gach cuspair eile air an deanamh glòrmhor a réir an tomhais anns am bheil buadhan Dhé air am foillseachadh leò. Is e sin a tha deanamh uil’ oibribh a chruthachaidh cho glòrmhor. “Cuiridh na neamhan an céill glòir Dhé agus nochdaidh na speuran gnìomh a làmh.” Agus tha sinne gun lethsgheul air son cho beag ’s a tha sinn ag oidh-irpeachadh a bhi beachdachadh air buadhan Dhé anna;—uachdaranachd uile-chumhachdach agus a ghliocas do-rannsuichte, agus gu h-àraidh a mhaithneas neo-chrìochnach.

Cha ’n ’eil ann an toraidhean maithneas Dhé ann an oibribh a’ chruthachaidh, ach fàbharan aimsireil; ach tha na fàbharan a tha air an cosnadh dhuinn le crann-ceusaidh Chrìosd ’n am beannachd-an sìorruidh. Ged tha oibribh a chruthachaidh a nochdadh gu’m bheil Dia maith ann féin; tha iad mar an ceudna a’ nochdadh gu bheil e ceart, agus gu bheil e feargach ruinne air son ar peacaidhean. Nì mò bheil iad a’ seòladh dhuinn rathad tre am faod sinn a bhi air ar deanamh réidh ris. Tha iad a’ cur an céill glòir a’ chruithfhear; ach mar an ceudna cur an céill a laghana, agus na fiachan fo bheil sinne gu umhlachd a thoirt dhoibh.

Crann-Ceusaidh Chrìosd

Tha ar coguisean ag innseadh dhuinn gu'n do dhearmaid sinn na fiachan ud; gu'n do bhrìst sinn an lagh; agus air an aobhar sin gu bheil sinn buailteach do dhiomb Ughdar an lagha. Tha oibribh Dhé, anns am bheil a ghlòir air a foillseachadh a' dearbhadh gu bheil beatha 'n a dheagh-ghean; agus air an làimh eile gu bheil bàs agus léirsgrios 'n a chorrùich: Tha laghanna nàduir ann an tomhas eigin 'g ar cur cheana fo a dhiomb. Tha so ri fhaicinn o na tha de thrioblaidean na beatha so agus de phianntaibh a' bhàis ag éiridh o aobharan nàdurra. Air gach làimh tha oibribh Dhé ag agradh dioghaltais airson na còmhstri a tha aige ruinn as leth bristeadh a lagha. Tha laghanna nàduir a' toirt beatha car ùine d'ar corpaibh anfhann; ach tha bheatha sin air a deanadh searbh tre iomadh àmhghar; agus gu bhi aig a' cheann mu dheireadh air am bruanaidh agus air an tionndadh gu duslach.

Mar sin, tha aghaidh nàduir glòrmhor innte féin; ach dhuinne tha i air a dorchachadh le gruaim eagalach. Tha i nochdadh do'n eucorach glòir a' Bhreitheimh;—glòir an Ard-uachdarain do'n cheannairceach chiontach a bhrosnuich a chorrùich. Cha'n ann mar so a bheirear sòlas no saorsa do'n cheannairceach, no a bheirear e gu bhi deanamh

Crann-Ceusaidh Chrìosd

uaill agus glòir. Uime sin, tha nàimhdean a' chruinn-cheusaidh, leis nach àill eòlas a ghabhail air Dia air seòl sam bith eile ach tre oibribh nàduir, cho fad as o bhi a' deanamh uaill ann an dòchas ri Dia a mhealtuinn air néamh, agus gu faighear iad a' cur cùl ris gach dòchas d'a thaobh, agus mar is trice, ag àicheadh gu bheil a leithid sin do shonas idir ri fhaotainn. Tha ar coguisean ag innseadh dhuinn gu bheil sinn 'n ar ceann-aircich an aghaidh Dhé; ach cha 'n 'eil nàdur a' nochdadh dhuinn cionnus is comasach dhuinn a dheagh-ghean a chosnadh; cionnus, fo uachdaran-achd air dheagh-orduchadh mar tha riaghladh Dhé, a dh'fhaodas am Breitheamh cothromach agus Ughdar an lagha bhi air a ghlòrachadh; agus an ceannairceach air a leigeadh fa sgaoil; no cionnus idir is urrainn am Breitheamh a bhi air a ghlòrachadh agus an ceannairceach air a ghlòrachadh mar an ceudna.

Ged tha cainnt nàduir soilleir àrd-ghuthach ann a bhi cur an céill glòir a Cruithfhir, tha i dorcha agus ioma-lubach mu thimchioll a rùintean a thaobh chreutairean ciontach. Cha toir i aon chuid làn chinnt neo-theagmhach gu bheil ar staid eu-dòchasach, no idir bunait chinnteach d'ar dòchas. Ma tha sinn 'n ar cuspairean deagh-ghean, cia

Crann-Ceusaidh Chrìosd

uaithe cho liugha trioblaid? Ma tha sinn 'n ar ceannaircich gun dòchas, cia uaithe cho liugha fàbhar? Tha nàdur a' foillseachadh glòir Dhé agus ar maslaidh-ne; Ach mu shlighe gu dol as, tha i balbh agus tosdach. 'Tha nàdur a' toirt iomadh aobhar brosnuchaidh gu bhì miannachadh an deidh Dhé; ach cha'n 'eil i nochdadh dhuinn cionnus a ruigeas sinn air na miannaibh sin a shàsachadh.

Ach anns a cheann-theagasg tha againn cuspair a tha toirt sgeul air nithibh as fèrr; oir tha e seòladh dhuinn, cha 'n e “gu'n iarramaid, a dh'fheuchainn an tàrladh dhuinn le mion-rannachadh gu faigheamaid e” (Griomh. xvii. 27) ach gu'n iarramaid air chor agus gu faighear leinn e gu cinnteach.

Tha an teagasg so do-chreidsinn leis an inntinn fheòlmhor!—Gu'm biodh barrachd de ghloir Dhé air a thaisbeanadh ann an gnùis Chrìosd agus esan air a cheusadh, na chithear an aghaidh nan speur agus na talmhainn!

Gnùis Chrìosd!—anns nach leur do'n inntinn fheòlmhor nì sam bith ach cràdh agus masladh; an aghaidh bhrùite, reubta ud, dearg le fuil, còmhdaichte le tarcuis, air bòcadh le buillean agus aog-neulach le bàs;—b'e sud an cuspair mu dheir-

Crann-Ceusaidh Chrìosd

eadh anns an iarradh an inntinn fheòlmhor sealladh fhaotainn air glòir Dhé na beatha;—aghaidh air a còmhach le uamhas a' bhàis! Is e a b'annsa leis an inntinn fheòlmhor sealltuinn air an aghaidh ud 'n uair bha i air a cruth-atharrachadh, agus a' deàlradh mar a' ghrian 'n a làn neart. Dhealraich glòir na Diadhachd air mhodh ro-shoilleir ann an gnùis Chrìosd air beinn a' chruth-atharrachaidh; ach gu ro mhòr na bu deàlraiche air beinn Chalbhari.

Bha an cruth-atharrachadh so na bu ghlòrmhoire gu mòr na 'n cruth-atharrachadh ud eile. Ged bhiodh gach solus a tha anns an t-saoghal, anns a' ghréin agus anns na reultan, air an tional comhla 'n an aon mheall soluis, cha bhiodh annta ach dorchadas an coimeas ri glòir a' chuspair so, a bha réir coslas o'n leth a muigh cho cianail agus cho dorcha. Oir is e tha an so, mar deir an t-Abstol, —“ Air bhi dhuinne uile ag amharc mar le aghaidh gun fholach air glòir an Tighearna ” (2 Cor. iii. 18).

An so tha ceartas gun smal, gliocas do-thuigsinn agus gràdh neo-chrìochnach a' deàlradh uile còmhla. Cha'n 'eil aon dhiubh cur dùbhradh no sgàil air aon eile;—tha gach aon dhiubh fa leth ag ais-thilgeadh deàlradh soillseach air càch. Tha iad a' measgachadh an gathan soluis le chéile, agus

Crann-Ceusaidh Chrìosd

a' deàlradh le boillsgeadh aonaichte sìorruidh ;— am Breitheamh cothromach, an t-Athair tròcaireach agus an Riaghlair uile-ghlic. Cha'n 'eil cuspair eile a' toirt a leithid de thaisbeanadh air na buadhan ud uile ; cha'n 'eil eadhon, cuspair eile is aithne dhuinn tha toirt a leithid de thaisbeanadh air aon de na buadhan ud. Cha'n fhacas ceartas riamh ann an cruth cho eagalach, tròcair cho ion-ghràdhach ; gliocas cho domhain ; no cumhachd cho ion-mholta :—*Ann's a' cheud àite* ;—Air sgath na h-àrd-urram neo-chrìochnach a bhuineas do phearsa Chrìosd, chuir a chrann-ceusaidh-san barrachd glòir agus onoir air lagh agus air ceartas na gach fulangas a bha no bhitheas air an giùlan anns an t-saoghal. 'N uair tha an t-Abstol a' labhairt ris na Romanaich mu'n t-soisgeul, tha e nochdadh dhoibh gu bheil, cha'n e a mhàin tròcair Dhé, ach a cheartas mar an ceudna air fhoillseachadh ann (Rom. i. 18). Tha fearg Dhé an aghaidh neo-fhìreantachd dhaoine air a taisbeanadh gu sonruichte le fìreantachd agus le fulangasaibh Chrìosd. Bha an Tighearna gràs-mhor air sgàth fhìreantachd féin (Isa. xlii. 21). Is ann an cosnadh na fìreantachd sin a dh'iarr e mar chòir, a dh'àrdaich e an lagh agus a chuir e urram air. Agus ged tha fhìreantachd a' co-sheasamh

Crann-Ceusaidh Chrìosd

ann an umhlachd agus ann am fulangais nach do mhair ach ré seal, gidheadh,—do bhrìgh gu'm bi iad air chuimhne gu sìorruidh, faodar a radh gu bheil crann-ceusaidh Chrìosd a' cur urram agus òirdhearcas sìorruidh air an lagh leis an riarachadh a thug e dha; an lagh uamhasach sin leis a bheil a' chruitheachd (rioghachd Dhé) air a riaghladh, agus d'a bheil uachdaranachda agus cumhachdan néimhidh fo smachd;—an lagh sin, ann an dìteadh peacaidh, a dh'fhuadaich an Diabhul agus a chuid ainglibh a mach á glòir, a dh'fhuadaich ar ceud pharantan a mach á Eden, agus a dh'fhògair sìth o'n t-saoghal. A' beachdachadh air Dia, uime sin, mar Bhreitheamh agus mar Lagh-thabhairtear an t-saoghail, tha e soilleir gu bheil a ghlòir a' deàlradh le deàrsadh do-labhairt ann an crann-ceusaidh Chrìosd, mar dhioghaltas an aghaidh a' pheacaidh. Ach is e so an dearbh ni tha cumail luchd gràdhachaidh a' pheacaidh o bhi ag aideachadh glòir a' chruinn-cheusaidh; do bhrìgh meud na tha e nochdadh de'n fhuath a tha aig Dia do'n ni sin d'a bheil gràdh acasan. Gu bhi claidh nàimhdeas na h-inntinn fheòlmhoir do'n chrann-cheusaidh, tha e feumail a thoirt fainear;—ged tha iobairt Chrìosd a' nochdadh peanas a' pheacaidh, gidheadh ma ghabhas sinne

Crann-Ceusaidh Chrìosd

ris an iobairt sin, cha'n 'eil i ach 'g a nochdadh a mhàin. Tha i toirt peanas a' pheacaidh bharr ar làimh ;—air chor 's nach 'eil tuilleadh gnothuich againn ris. Agus gu cinnteach bu chòir do shealladh air ar cunnart, air dhuinn fhaicinn air a thoirt as an rathad, ar n-aoibhneas a mheudachadh an àite a lughdachadh. Le sealladh air meud ar cunnairt, chì sinn meud ar saorsa. Tha crann-ceusaidh Chrìosd a' taisbeanadh glòir ceartais neo-chrìochnach, ach tuilleadh na sin ;—
Oir—

Ann an dara àite,—Tha e air mhodh àraidh a' taisbeanadh glòir tròcair neo-chrìochnach. Cha 'n 'eil ni 's an t-saoghal as glòrmhoire no as ionghràdhaiche na gràdh agus maitheas ; agus is e so an taisbeanadh as mò air gràdh, as urrainnear a hreithneachadh. Tha maitheas Dhé ri fhaicinn 'n a oibribh uile ;—Is e sin a' chuid as sonruichte de ghlòir na cruitheachd. Tha e air a theagasg dhuinn sealltuinn air an t-saoghal iosal so mar àite comhnuidh freagarach airson dhaoine. Ach le sùil ri briathran an Abstoil (Eabh. iii. 3) bu chòir do'n tiodhlaic mu bheil sinn a' labhairt a bhì air a meas leinn airidh air barrachd urram na an saoghal, ann a mheud 's gu bheil barrachd urrainn aig an 'Ti a thog an tigh na tha aig an tigh.

Crann-Ceusaidh Chrìosd

Thug Dia dhuinn 'n a Mhac, tiodhlac a tha gu neo-chrìochnach na's mò na an saoghal. Tha an Cruithfhear gu neo-chrìochnach na's glòrmhoire na'n creutair, agus is e Mac Dhé cruithfhear nan uile nithe. Is urrainn do Dhia saoghail do-àireamh a chruthachadh le focal a bheòil. Cha 'n 'eil aige ach aon Mhac a mhàin; agus cha do chaomhainn e aon Mhac, ach thug e thairis e chum bàis air ar son-ne uile.

Tha gràdh Dhé d'a phobull o bhith-bhuantachd gu bith-bhuantachd. Ach o bhith-bhuantachd gu bith-bhuantachd, cha 'n 'eil taisbeanadh air, a tha aon chuid aithnichte no so-thuigsinn dhuinne an coimeas ris an taisbeanadh so. Tha solus na gréine an còmhnuidh gun chaochladh. Ach is ann mu mheadhon-là tha i deàlradh oirne 'n a làn shoillse. Is e crann-ceusaidh Chrìosd tra-nòin a' ghaoil shiorruidh. Bha iomadh taisbeanadh soilleir air a' ghaol ud roimh làimh; ach bha iad mar sholus na maidne, a' tha deàlradh na's mò agus na's mò gu ruig an là iomlan; agus b'e an là iomlan sin, an uair a bha Crìosd air a' chrann-ceusaidh, ged bha an talamh air a chòmhdach le dorchadas.

Ciod air bith na coimeasan as comasach dhuinn a dheilbh, cha toir iad fa chomhair ar n-inntinnean

Crann-Ceusaidh Chrìosd

ach sealladh neo-iomlan air a' ghràdh so, tha dol-thar gach uile eòlais. Ged shaoileamaid gu'n robh gràdh nan uile dhaoine a bha riamh, no bhitheas air an talamh, agus uile ghràdh nan ainglibh air neamh, air an aonadh ann an aon chridhe; cha bhiodh ann ach cridhe fuar an coimeas ris a' chridhe ud anns an do shàth an saighdear a shleagh! Cha 'n fhaca na h-Iudhaich ach fuil agus uisge; ach chithear le sùil a' chreidimh cuan soilleir do ghaol siorruidh a' taomadh a mach as na lotan ud. Faodaidh sinn ruigheachd air tomhas eòlais air glòir a' ghràidh so, le beachdachadh air a thoiridhean. Bu chòir dhuinn beachdachadh air na fhuaradh de bheannachdan spioradail agus siorruidh le sluagh Dhé ré cheithir mìle bliadhna mu'n robh Chrìosd air a chur gu bàs; na fhuaradh leò o'n àm sin gus a nis, no a gheibhear leò gu àm comhlionadh nan uile nithe;—gach saorsa o thruaighe shiorruidh; gach cuan aoibhneis air neamh: gach abhuinn de uisge na beatha a bhios air am mealtuinn fad na siorruidheachd le àireamh mar ghainneamh na fairge ann an lionmhorachd;—bu chòir dhuinn beachdachadh air na beannachdan ud uile mar tha iad a' sruthadh o'n ghràdh ud a tha air a thaisbeanadh ann an crann-ceusaidh Chrìosd.

Crann-Ceusaidh Chrìosd

Ann an treas àite—Chithear an so mar an ceudna glòir gliocais do-thuigsinn Dhé, d'an cliù a bhi toirt gu buil nan crìochan as fearr leis na meadhonaibh as freagaraiche. Is iad crìochan a' chruinn-cheusaidh as ro fhèarr annta féin, agus as fearr d'ar taobh-ne as urrainn sinn a bhreithneachadh;—glòir Dhé agus leas dhaoine. Agus tha na meadhonaibh tre am bheil na crìochan so air an coimhlionadh cho freagarach agus cho iomchuidh, agus gu'm bi an doimhneachd neo-chrìochnach a tha annta de ghliocas, 'n a chulaidh iongantais do'n chruitheachd fad na siorruidheachd.

Is ni furasda thuigsinn, glòir a' Chruithfhear air a taisbeanadh ann a bhi deanamh maith do chreut-air neo-chiontach: ach is e gliocas diomhair agus sonruichte a' chruinn-cheusaidh, glòir a' Bhreitheimh chothromaich air a taisbeanadh ann an deanamh maith do'n eucorach chiontach. Is ni furasda thuigsinn fireantachd Dhé air a taisbeanadh ann am peanasachadh pheacaidhean; is e an crann-ceusaidh a mhàin a tha taisbeanadh fhìreantachd ann am maitheadh peacaidh (Rom. iii. 25). Tha e ag àrdachadh ceartais ann am maitheadh peacaidh, agus ag àrdachadh tròcair ann a bhi ga pheanasachadh. Tha e taisbeanadh ceartais ann an dreach as uamhasaiche na ged bhiodh tròcair air a dùnadh a

Crann-Ceusaidh Chrìosd

mach ; agus tròcair ann an dreach as ion-ghràdh-
aiche na ged bhiodh ceartas air a chur a thaobh.
Tha e ag àrdachadh an lagha agus a' cur urram air
(Isa. xliiii. 21). Tha e ag àrdachadh an eucoraich
a bhrìst an lagh ; oir tha an onoir a chuireadh air
an lagh a' cur onoir air-san mar an ceudna (1 Cor.
ii. 7). Tha so eadhon air a dheilbh air a leithid
de dhòigh agus gu bheil gach onoir a chuirear
air an eucorach 'n a onoir do'n lagh ; agus gach
onoir a chuirear air an lagh, 'n a onoir do'n
eucorach mar an ceudna. Oir tha gach beannachd
tha am peacach a' faotainn air an tabhairt dha air
sgàth na h-umhlachd agus an riarachaidh a thugadh
do'n lagh ; cha 'n ann leis féin, ach le neach eile,
d'am b'urrainn urram gu neo-chrìochnach a bu
mhò, a chur air an lagh. Agus tha an riarachadh
a thugadh leis an neach ud eile ann an àite a'
pheacaich a' cur air-san na h-onoir as mò as
urrainnear a chur air. Faodaidh an lagh agus am
peacach le chéile, uair a dheanamh á crann-
ceusaidh Chrìosd. 'Tha iad le chéile a' faighinn
glòir agus onoir shiorruidh d'a thrìd.

Tha gach glòir a tha dealaichte o chéile ann an
oibribh eile Dhé air am faotainn aonaichte anns
a' chrann so. 'Tha sòlasan néimh a' glòrachadh
maitheas Dhé ;—tha piantaibh ifrinn a' glòrachadh

Crann-Ceusaidh Chrìosd

a cheartais;—Tha crann-ceusaidh Chrìosd a glòrachadh gach aon dhiubh air mhodh as comharrachichte na tha néamh no ifrinn a' glòrachadh aon seach aon dhiubh. Tha onoir as ro-chomharraichte air a chur air ceartas Dhé le fulangasaibh Chrìosd na tha le piantaibh nan diabhl; agus tha taisbeanadh is ro-chomharraichte air maitheas Dhé ann an teàrnadh nam peacach, na tha ann an aoibhneas nan ainglean; air chor agus nach urrainn sinn cuspair eile bhreithneachadh anns am faicear a leithid de ghliocas eug-samhuil, no a leithid de dhoimhne innleachd gu bhi ag àrdachadh glòir Dhé.

Faodar an ni ceudna a radh d'a thaobh mar thionnsgnadh airson maith an duine. “Is e mhaitheas a pheacanna gu léir, agus a shlànuicheas eucailean uile” (Salm ciii.). Is i so an iobairt a bheir air falbh cionta a' pheacaidh. Is e so am prìomh aobhar brosnachaidh gu bhi fuathachadh a' pheacaidh; marbhaidh e am peacadh anns a' cheart àm an toir e dioladh air a shon; diolaidh e air son eas-umhlachd;—brosnuichidh e gu umhlachd. Cosnaidh e neart chum umhlachd; ni e umhlachd 'n a ni cleachdail, tlachdmhor agus taitneach air mhodh do-sheachainte;—Co-éignichidh e gu umhlachd (2 Cor. v. 14). Tha e araon 'n a eiseimpleir agus 'n a

Crann-Ceusaidh Chrìosd

aobhar-brosnuchaidh gu umhlachd. Riaraich e mallachdan an lagha ; agus coimhlionaidh e iarrtas-an. Is e gràdh coimhlionadh an lagha ; eadhon, gràdh do Dhia agus d'ar coimhearsnaich. Is e crann-ceusaidh Chrìosd an eiseimpleir as àirde air a' ghràdh sin. Faodar sealltuinn air fulangais Chrìosd mar ghnìomharan. Cha d'thug gnìomh eile riamh a leithid de ghlòir do Dhia ; cha do rinn gnìomh sam bith eile a leithid do mhaith do dhaoine. Agus is e so an dòigh air an nochd sinne ar gràdh do Dhia agus do dhaoine, a bhi ag àrdachadh glòir Dhé agus a' deanamh maith do dhaoine.

Mar so tha fulangais Chrìosd a' teagasg dhuinn ar dleasannais, leis a' ghràdh o'n do shruth iad a mach, agus leis a mhaith air son an robh iad air an sonrachadh. Agus tha sinn air ar teagasg leò, cha'n ann a mhàin leis an rùn bu mhathair-aobhair dhoibh, ach mar an ceudna leis an dòigh 's an do ghiùlain e iad. Cha 'n 'eil dà dhleasannas is duilghe a dheanadh na strìochdadh do Dhia, agus maitheanas a thoirt do nàmhaid. Tha a' cheud aon dhiubh 'n a chomharradh air gràdh do Dhia, agus an t-aon eile air gràdh do dhaoine. Ach is e an strìochdadh as mò, neach a ghiùlan le fulangais, agus e neo-chiontach ; agus is e am

Crann-Ceusaidh Chrìosd

maitheanas is àirde, maitheanas a thoirt d'ar mortairean, gu sonruichte, ma's muinntir iad a chuir sinn fo chomain dhuinn;—mar gu'n tugadh neach, cha'n e a mhàin maitheanas dhoibhsan a thug a bheatha air falbh, eadhon ged bha iad 'n a eiseimeil air-son am beatha féin; ach a dh'asluich maitheanas o neach eile air an son, a' guidhe as an leth, agus a' gabhail an lethsgheil cho fada's bu chomasach dha sin a dheanamh. Is ann mar so a ghiùlain Crìosd fhulangais; “Athair, do thoil-sa gu'n robh deanta;” “Athair, thoir maitheanas dhoibh, oir cha 'n 'eil fios aca ciod a tha iad a' deanamh.” Mar so chì sinn cho freagarach 's a bha an crann-ceusaidh mar mheadhoin gu bhi coimhlionadh nan crìochan a b'fhearr; eadhon, fireanachadh agus naomhachadh. Cha ruigear a leas a bhi caitheamh ùine gu bhi nochdadh a fhreagarachd eug-samhuil gu bhi ag àrdachadh sìth agus aoibhneis anns a bheatha so, maille ri sonas sìorruidh anns a' bheatha tha ri teachd. Oir gun teagamh, bithidh sonas sìorruidh ann an tomhas mhòr ag éiridh o bhi cuimhneachadh mar bha e air a chosnadh; agus ann a bhi faicinn an Uain a chaidh a mharbhadh 'n a shuidhe aig deas laimh an Tì sin a thug thairis e air son na crìche sin. Tha na thugadh cheana fainear, a' nochdadh

Crann-Ceusaidh Chrìosd

gu bheil crann-ceusaidh Chrìosd 'n a thaisbeanadh glòrmhor air gliocas do-thuigsinn Dhé, do bhrìgh na deilbh iongantach a tha ri fhaicinn ann gu bhì ag ardachadh maith an duine, cho maith ri glòir Dhé; oir is e bu chrìoch dha bhì foillseachadh glòir Dhé, agus deagh-ghean do dhaoine.

Ann an a' cheathramh àite — Tha an cuspair beannaichte so mar an ceudna a' taisbeanadh glòir cumhachd Dhé. Tha so 'n a baòth-chainnt neo-choltach leo-san do nach aithne Crìosd; ach do na creidmich, is e Crìosd air a cheusadh gliocas Dhé agus cumhachd Dhé (1 Cor. i. 24). Bha ceusadh Chrìosd air a mheas leis na h-Iudhaich mar dhearbhadh air easbhuidheachd a chumhachd. Mar sin, rinn iad tàir air-san a dh'oibrich cho liugha miorbhuil, gu fuilingeadh e dha féin a bhì air a chrochadh air crann. Ach b'è so ann féin, am miorbhuil bu mhò de gach miorbhuil. Dh'fheòraich iad,—Cionnus, mar shaor e feadhain eile, nach do shaor se e fein? Dh'ainmich iad an t-aobhar ged nach d'thug iad aire dha. B'è sud an dearbh aobhar nach do shaor se e féin san uair ud, dìreach, gu'n do shaor e muinntir eile; gu'n robh e deònach agus comasach air an saoradh. Bha an t-aobhar leis an robh e air a chur thuige gu bhì giùlan a' chruinn-cheusaidh, 'n a aobhar

Crann-Ceusaidh Chrìosd

ro-chumhachdach ;—“Gràs Dhé, cumhachd Dhé chum slàinte” (Rom. i. 16) a’ deanamh chreutairean nuadh, a’ togail anamaibh o’n bhàs. Is e tha annta so gnìomharan uile-chumhachdach. Tha sinn ullamh gu bhì air ar lionadh le iongantas leis an taisbeanadh tha an saoghal faicsinneach a’ toirt air cumhachd Dhé ; ach tha anam an duine ann a chruthachadh mòran na’s àirde agus na’s urramaiche na ’n saoghal. Tha cumhachd a’ Chruithfhir ann an gluasad sìubhlach lòchrain nan speur ’n a chuspair ioghnaidh dhuinn ; ach tha gluasad anamaibh reusanta a dh’ionnsuidh Dhé mar chuspair-tàlaidh, gu ro mhòr na’s glòrmhoire na gluasad nan reull a dh’ionnsuidh na gréine :— buaidh na cumhachd cheudna ; ach buaidh gu ro mhòr as àirde, as urramaiche agus as buan mhaireannaiche.

Bha lotan Chrìosd a réir coslais, ’nan dearbhadh air ’anmhuinneachd ; ach cha ’n ’eil e duillich neart gun choimeas fhaicinn annta. Thigeadh e dhuinn a bhreithneachadh—Cìod e sin leis an robh e air a bhruthadh ? “Bhruthadh e air son ar n-aingidheachd-ne.” Tha an sgrìobtur ’g an taisbeanadh dhuinn (Isa. liii.) mar eallach mòr ; agus sinne uile ann ar neo-chomas, ’n ar luidhe foidhpe, mar shluagh luchdaichte le aingidheachd. Ghiùlain

Crann-Ceusaidh Chrìosd

Crìosd ar peacaidhean agus ar n-anmhuinneachd 'n a chorp féin air a' chrann; dh'iomchair e ar doilghiosan; cha'n iad a mhàin na doilghiosan a dh'fhaodar fhulang leinn anns a' bheatha so, ach na thoill sinn a bhi fulang anns a' bheatha tha ri teachd. Thugamaid fainear, cò a leag an t-eallach ud air;—"Leag an Tighearna aìrsan aingidheachd gach aon againn" (Isa. liii. 6). Is maith a dh'fhaodamaid a radh le Cain, "Tha ar peanas na's mo na's comasach dhuinn a ghiùlan." Dh'fhaodta sin a radh leis gach aon againn fa leth. Ach cha b'iad peacaidhean aoin a ghiulain e, ach peacaidhean mhòrain, sluagh do-àireamh mar ghaineamh na fairge; agus peacaidhean gach aon dhiubh sin co ionnan ann an àireamh ris a' ghaineamh cheudna. B'e sud an t-uallach bu truime agus a b'uamhasaiche a bha anns an t-saoghal.

Bu leòir cudthrom mallachd an lagha gus an saoghal a phronnadh gu luaithre. B'amhuil sin a fhuaradh e leò-san a thug a nuas orra féin e an toiseach. 'N uair a mhi-ghnathaich legion de ainglibh treun an neart, an neart ud a bha aca, an aghaidh an lagha, chuir mallachd an lagha fodha iad o neamh nan neamh do'n t-slochd gun ghrund. Bha an cudthrom ceudna a chuir fodha na h-ainglibh ceannairceach, air a bhagar air an duine

Crann-Ceusaidh Chrìosd

air son co-aontachadh leis na h-ainglibh ud. Mu'm b'urrainn daoine am mallachd ud a ghiulan, mu'm b'urrainn gach neach fa leth a chuid féin fhaotainn dheth; dh'fheumadh e, mar gu'm b'eadh, a bhi air a roinn 'n a earranan do-àireamh. Fad linntean do-àireamh, bu bheag dheth a b'urrainn a bhi air a ghiulan leis a' chinne-daona. Bhiodh an fhearg ri teachd, an comhnuidh 'n a feirg ri teachd gu saoghal nan saoghal; bhiodh gu bràth, fuigheall neo-chrìochnach fhathasd ri ghiulan. Is ann aig Crìosd a mhàin a bha neart gus an t-uallach ud uile ghiulan, gu a ghiulan uile, mar gu'm b'eadh, a dh'aon bheum, agus 'n a aonar. "Do na slòigh cha robh neach maille ris." Leagadh ar n-uallach agus ar cuideachadh air neach a bha cumhachdach; oir bha an dòigh air an do ghiulain e ar n-uallach 'n a thaisbeanadh glòrmhor air a chumhachd, an cumhachd a b'airde agus a b'urramaiche; eadhon cumhachd teàrnaidh.

Tha e fìor gu'n deachaidh a bhruthadh fo'n uallach, ach cha bhiodh sin 'n a iognadh leinn na 'n tugamaid fainear uamhas na maoin a thuit air. Na'm bu chomasach dhuinn cudthrom ceartais shiorruidh a bhreithneachadh, ullamh gu tuiteam le gairge mar dhealanach air saoghal

Crann-Ceusaidh Chrìosd

ain-diadhaidh ;—agus sealltuinn air a' chorp naomh ud 'n a luidhe eadar cudthrom na feirge o shuas agus oighreachan na feirge air an talamh ; —cha chuireadh am bruthadh ud iongantais oirnn ; cha mho a dheanamaid dìmeas air. Bu chubhaidh dhuinn a smuainteachadh cìod a thachradh na 'n tuiteadh an fhearg ud na b'isile. Mur bhi gu'n robh i air a glacadh leis a' chuspair ud a chaidh 's an eadaragain, dheanadh i sgrios agus milleadh air doigh eile. Dh'fhàgadh i an saoghal còmhdaichte le dearbhaidhean air dìoghaltachd ceartais agus feirge naomha Dhé.

Ged bha 'fheòil naomh air a dochann agus air a reubadh fo'n eallaich eagalach ud, cuimhnicheamaid gu'n do ghiùlain e i. An so chithear neart neo-leithideach, a' giùlan an ruathair ud a mheilleadh an saoghal gu luathre. Agus ghiùlain e i 'n a aonar. Cha do leig e leis an roinn bu lugha dhi dol seachad air féin. Tha iadsan uile ghabhas fàsadh fo'n dìdean bheannaichte so, cho tearuinte 's nach 'eil dad aca ri dheanamh ris an eallach feirge so ach amharc oirre (Eoin iii. 14, 15). Mar deir an Salmadair—(Salm xci. 7, 8) “Cha tig i am fagus dhoibh ; a mhàin le'n suilibh seallaidh iad, agus chì iad dìol nan aingidh.” Ach chì iad i air a leagadh air an aon chothrom-

Crann-Ceusaidh Chrìosd

ach ud. Agus cha'n 'eil air fhàgail dhoibhsan da-rìreadh anns a' ghnòthuch so, ach a bhi faicinn tre chreideamh an cudthrom a bha an crochadh os cionn an cinn chiontach;—agus mar chaidh an corp naomh ud a bha gun chionta agus gun smal anns an eadaragain. Chì iad e air a bhruthadh gu déistinneach. Ach is e deireadh a' chath a nochdas cò an taobh leis an teid a' bhuaidh. Anns an iomairt eagalaich ud, thugadh corp Chrìosd cho iosal ris an uaigh. Ach ged thuiteas am firein, éiridh e a ris. Is e am bàs a bha an iochdar anns an iomairt ud (1 Cor. xv. 25). Is e Crìosd a thug a' bhuaidh anns an tuiteam ud, agus làn-choimhlion e a' bhuaidh 'n uair a dh'éirich e. Tha cumhachd agus neart gun choimeas air a thaisbeanadh ann an aobhar, ann an rùn, agus ann an toradh nan lotan ud.

Tha an neart ceudna ri fhaicinn 'n a ghiùlan fo na lotan, agus anns a' mhodh air an do ghiùlain e iad, mar chì sinn ann an eachdraidh a bhàis. Ghiùlain e iad le foighidinn, le truas agus le iochd ri muinntir eile. Bhruthadh earran ro bheag de dhoilghiosan Chrìosd an spiorad is tréine 's an t-saoghal gu bàs. Cha 'n 'eil càil duine comasach air tomhas anabarach do bhròn no dh'aoibhneas a ghiùlan. Is leòir aon seach aon dhiubh gu cur as

Crann-Ceusaidh Chrìosd

d'ar beatha nàdurra. Bha doilghiosan Chrìosd uile gu léir gun choimeas, ach bha neart làn-fhoghaint-each air an son.

Tha na nithibh so a' nochdadh cho amaideach 's a tha e, a bhi 'g altrum beachdan ìosal no suarach a thaobh lotan an Fhir-shaoraidh. Air dhoibh a bhi do na h-Iudhaich 'n an ceap-tuislidh, agus do na Greugaich 'n an amaideachd, agus do bhrìgh gu bheil mòran de Chrìosduidhean aideachail air nach 'eil iad ri drudhadh iomchuidh, tha e feumail dhuinn beachdachadh orra beagan na's sonruichte.

Tha an sgrìobtur a' cur an iomlain de irioslachaidh Chrìosd f'ar combair mar aon ghniomh mòr, leis an d'thug e buaidh air nàimhdean Dhé agus dhaoine, agus tre an do shuidhich e rioghachd ghlòrmhor agus buan-mhaireannach.

Tha na Fàidhean, agus gu h-àraidh an Salmadair, a' labhairt uiread mu Chrìosd mar ghaisgeach cumbachdach, d'an robh a nàimhdean gu bhi air an deanamh 'n an stòl-chos, is gu bheil na h-Iudhaich eadhon fathast a' cumail a mach gu bheil am Messiah-san gu bhi 'n a phrionnsa aimsireil ro-chumbachdach, 'n a fhear-cogaidh mòr; a chìos-naicheas a nàimhdean le teine agus le claidheamh, agus leis am bi iadsan air an togail suas os cionn uile fhineachan na talmhainn. Mur biodh iad air

Crann-Ceusaidh Chrìosd

an dalladh le uabhar, agus le gràdh do nithibh talmhaidh, b'fhurasda dhoibh fhaicinn gu bheil an cliù tha na fàidhean a toirt air, tuilleadh is àrd gu bhi air a thuigsinn ann an seadh cho ìosal ri am beachdsan da thaobh. Chithear so gu soilleir le gearr-shealladh a ghabhail orra, a nochdas aig an àm cheudna, glòir a' ghnìomh mhòir sin mu'n robh sinn a labhairt cheana, le bhi taisbeanadh meudachd na h-innleachd ud, agus na toraidhean a thug i mach.

Tha na fàidhean gu tric a labhairt air mhodh sonruichte mu'n Mhessiah mar Rìgh mòr,—ainm anns am bheil a' mhòralachd thalmhaidh as ro-àirde air a chiallachadh. Bha làmh Philait air a h-àrd-riaghladh gu bhi sgrìobhadh an tiodail urramaich ud, eadhon air a' chrann-cheusaidh. Tha glòir na rioghachd a bha gu bhi air a cur suas leis, air a cur fa'r comhair ann an cainnt ro-òirdhearc leis an fhàidh Daniel (ii. 35-45), agus a rìs anns an vii. 13, 14—"Chunnaic mi ann an aislingibh na h-oidhche, agus feuch thainig neach cosmhuil ri Mac an duine, le neulaibh néimh, agus thainig e chum Aosda nan làithean, agus thug iad e dlùth 'n a làthair. Agus thugadh dha uachdranachd, agus glòir, agus rioghachd, a chum gu'n tugadh na h-uile shluagh, chinneacha, agus theanganna,

Crann-Ceusaidh Chrìosd

seirbheis dha: 'uachdranachd, is uachdranachd shiorruidh i, nach siubhail thairis, agus a rioghachd, cha sgriosar i." An so tha taisbeanaidhean beothail air mòrachd gun choimeas;—rioghachd shiorruidh gu bhi air a suidheachadh, grabaidhean làidir gu bhi air an toirt as an rathad, nàimhdean cumhachdach gu bhi air an cìosnachadh.

Tha e feumail *anns a' cheud àite* a thoirt fainear mòr-chudthrom uile-choitcheann an tionnsgnaidh so. Cha robh pàirt sam bith de'n chruitheachd caoin-shuarach mu thimchioll. Bha glòir a' Chruithfhir gu bhi air a h-àrd-fhoillseachadh;—trì pearsaibh na Diadhachd gu bhi air an taisbeanadh gu ro-ghlòrmhor; buadhan na Diadhachd gu bhi air an àrdachadh; slighibh agus oibribh Dhé gu bhi air an onorachadh. Bha an talamh gu bhi air a shaoradh, ifrinn gu bhi air a claoidh, neamh gu bhi air a ceannach, an lagh gu bhi air àrdachadh agus air a dhaingneachadh (Isa. xlii. 21), iarrtasan an lagha gu bhi air an coimhlionadh; a mhallachdan gu bhi air an giùlan. Mar so bha an lagh gu bhi air a riarachadh, an t-aingidh a bhrìst e gu bhi air a theàrnadh, a bhuaireadair agus fhear-casaid gu bhi air a chur air theicheadh. Bha ceann na seann nathrach gu bhi air a bhruthadh; oibribh gu bhi air an sgrios. Bha ard-uachdaranna agus

Crann-Ceusaidh Chrìosd

cumhachdan an dorchadais gu bhì air an creachadh le buaidh-chaitream thairis orra (Col. ii. 15). Bha cion-fath ùr air son Aleluia shiorruidh gu bhì air fhaotainn le ùachdarana agus cumhachdan neimh, agus cuideachd ùr gu bhì 'g an seinn còmhla riu. Bha na h-ainglibh a thuit gu bhì call an seann iochdarain, agus na h-ainglibh naomha gu luchd-comh-bhaile ùra a chur ri'n àireamb. Cha'n ioghnadh e bhì air a radh gur e so a bha deanamh neamh nuadh agus talamh nuadh; bha eadhon aghaidh ifrinn gu bhì air a h-atharrachadh. Gu cinnteach cha bu chomasach tionnsgnadh bu mho na so a dheilbh.

Agus mar is mo a bheachdaicheas sinn air 'n a mheudachd féin, is ann is mo chì sinn de mheudachd a' chath tre an robh e air a choimhlionadh.

Oir anns an dara àite, mar bha an tionnsgnadh mòr, bha gach ullachadh a bh'air a dheanamh air a shon, ro-sholuimte. Is ann air an talamh a bha e gu bhì air a dheanamh. Is ann aig an talamh a bha sàr-ghnothuch ris; agus bha e air ullachadh gu sòluimte air a shon. Is e so a chithear anns na freasdalan a thainig air thoiseach air, rinn iad an saoghal freagarach air son an tionnsgnaidh mhòir a bha gu tachairt ann an lànachd-na-h-aimsir. Na faicte leinn gu soilleir an t-iomlan do shlabhruidh

Crann-Ceusaidh Chrìosd

nam freasdalan ud, chèite an t-aomadh a bha aca uile g' a ionnsuidh mar an ceann-uidhe ; agus mar a chuidich iad onoir a chur air ; no mar bu chubhaidh a radh, mar chuir an tionnsgnadh ud an onoir a b'airde orrasan. Tha an fhàistneachd a chaidh ainmeachadh ann an Daniel, a bharr air feadhain eile, 'n an samplair air so. Tha iad a nochdadh mar bha gach mòr-chaochladh agus buaireas ceannairceach a thachair anns an t-saoghal fhineachail a' frithealadh do'n tionnsgnadh so, agus gu sonruichte, éirigh-suas nan ceithir rioghachdan a tha air an toirt fa'r comhair ann am bruadar Nebuchadnesar. Fhritheil agus chuidich éirigh-suas agus dol sìos nan rioghachdan ud, togail suas na rioghachd so nach bi gu bràth air a tilgeadh bun os cionn.

Cha leur dhuinne ach ro-bheag de shlabhruidh an Fhreasdail ; agus eadhon am beagan sin gu glé dhorcha. Ach is fiach e ma dh'fhaodte, thoirt fainear gu h-aithghearr ;—gu'r h-ann o'n Ear gus an Iar a thainig rioghachdan mòra an t-saoghal— O na h-Asirianaich agus o na Persianaich a dh'ionnsuidh nan Greugach agus nan Romanach. Bha so 'n a mheadhoin air càirdeas agus comh-chaidreamh fhosgladh suas eadar caochladh fhineachan an t-saoghail, o éirigh gu luidhe na

Crann-Ceusaidh Chrìosd

gréine. Bha an rioghachd a th'air a samhlachadh leis a' chloich air a gearradh a mach as an t-sliabh, gu ruigheachd orra le chéile (Dan. ii. 34, 35).

Ciod air bith barail a dh'fhaodas sinn altrum mu'n chùis so, is nì dearbhta e, na'm bu leur dhuinn mar bha rùintean an fhreasdail air am fosgladh suas, chite leinn gu'n robh na h-atharr- aichean mòra ud a' toirt mu'n cuairt "lànachd nan aimsirean,"—agus ag ullachadh an t-saoghail anns gach dòigh a bu fhreagaraiche airson teachd an Fhir-shaoraidh.

Bha iad sud uile a' deanamh suas cuid de an ullachaidh a tha againn f'ar comhair, ach cha robh annta ach cuid dheth; oir bha gach iobairt a bha air an iobradh gach maduinn agus feasgar ré iomadh linn 'n an ullachadh air a shon, agus 'n an samh- laidhean air. Faodar an nì ceudna radh a thaobh gach sgàil agus samhladh eile bharr orra. Fad cheithir mìle bliadhna, bha suil fhadalach aig eaglais Dhé ri saorsa an Tighearna,—bha i faotainn ùrachaidh anns na h-iobairtean leis an robh an t-saorsa ud air a roimh-shamhlachadh. Bha an iobairtean féin eadhon aig na Cinnich. Chaill iad le an aingidheachd beul-aithris an fhìor chre- idimh agus a' Mhessian, a thainig a nuas o Noah. Gidheadh bha e air orduchadh leis an fhreasdal,

Crann-Ceusaidh Chrìosd

nach do chaill iad deas-ghnàth an aoraidh gu tur. Tha aobhar a bhi ag aideachadh freasdal sonruichte ann an cumail suas beul-aithris a thaobh an nì so; oir as eugmhais, cionnus a thigeadh e ann an cinn dhaoine, a bhi deanamh seirbheis d'an diathan le bhi ag iobradh an ainmhidhean? Bha e feumail nach biodh an saoghal tur-aìneolach air rud-eigin do bhreithneachadh mu thimchioll iobairtean. Bha sùil aig a bhi cur an neo-chiontaich an àite a' chiontaich, ris an iobairt mhòir leis an robh gach iobairt eile gu bhi air an cur air chùl. Bha fàistneachd nam fàidhean feadh chaochladh linntean o Mhaois gu Malachi mar an ceudna 'n an ullachadh airson an tionnsgnaidh mhòir so. Fa dheòidh, dh'éirich Eoin Baiste mar an reul mhaidne, teachdaire na h-ùr-mhaidne o na h-àrdaibh. B'i a dhreuchdsan gu sonruichte, slighe an Tighearna ullachadh air thoiseach air. Bha teistean nam fàidhean soilleir;—chunnaic na h-Iudhaich gu'n robh an t-àm am fagus;—bha àrd-dhùil aca ris; nì air an do ghabhadh fàth le iomadh Messiah bréige. Cha b'iad na h-Iudhaich a mhàin, aig an robh sùil ri teachd neach gun choimeas ann am mòralachd mu'n àm ud, bha na Cinnich de'n bheachd cheudna ma dh'fhaodta o'n iomradh a bhi iad a' cluinntinn uime o na h-Iudhaich.

Crann-Ceusaidh Chrìosd

Tha na nithe so, a bharr air iomadh nì eile, a' taisbeanadh an ullachaidh ghlòrmhoir agus a' ghreadhnachais a thainig air thoiseach air an obair mhòr so, mu bheil sinn a' labhairt.

Ach anns an treas àite—Faodaidh e, ma dh' fhaodta, bhi air a mheas le cuid 'n a nì iongantach, a thaobh gnìomh air son an robh a leithid de mhòr-ullachadh air a dheanamh, gu'm biodh cho beag aire air a thoirt dhà 'n uair a thachair e. Gu bhi labhairt gu h-eagnaidh, cha robh chùis mar sin. Cha d'thug daoine dall agus aineolach mòr aire dha, gun teagamh,—bha sin air a roimh-innseadh. Ach bha e air a thoirt gu buil air raon so-fhaicsinneach agus ro-urramach;—Bha a' chruitheachd uile, ann an seadh, 'n a sùil-fhianuis air. Tha an sgrìobtur a' teagasg dhuinn gu seadhail, beachdachadh air so, agus gu sonruichte, air ard-uachdranaibh agus chumhachdan ann an ionadan neamhaidh mar luchd-amhaire fhurachail air an obair ghlòrmhor so. Faodaidh sinn so a thuigsinn o chaochladh earrannan de'n sgrìobtur, a bharr air Eph. iii. 10, far am bheil e air a radh gu'n robh gliocas eugsamhail Dhé gu bhi air a dheanamh aithnichte dhoibh leis an eaglais.

Sheinn reultan na maidne le aoibhneas, agus

Crann-Ceusaidh Chrìosd

rinn mic Dhé gàirdeachas le chèile aig àm a' cheud chruthachaidh (Iob xxxviii. 7). Ach an so bha cruthachadh nuadh 'n a aobhar òrain; sealladh a bha gu mòr na b'iongantach na an seann chruthachadh. Anns a' cheud chruthachadh thaisbein Mac Dhé e féin ann an cruth Dhé; ach a nis bha e gu bhì ag obair ann an cruth ìosal seirbheisich; ach cha b'e sud a' chuid a b'isle dheth: Bha e nis gu fulang ann an cruth fear-droch-bheart; am breitheamh ann an cruth ciontaich; an lagh-thabhartair ann an cruth reubaltaich.

Cha robh a' chruitheachd ach 'n a h-ionad-taisbeanadh suarach air son gnìomh cho mòr. Cha robh na creutairean a b'àird-inbhiche innte ach 'n am breitheamhna neo-fhiùghail air a' leithid sud do ghnìomh do-thuigsinn! B'i àrd-ghlòir na h-oibre gu'n robh i taitneach do'n Tì neo-chrìochnach sin a rùnaich i; gu'n d'thug i làn riarachadh dhàsan a dh'òrduich gu'm biodh i air a coimhlionadh.

Ach d'ar taobh-ne, do bhrìgh meud na buaidh a tha aig eiseimpleir air ar nàdur, faodaidh e bhì feumail dhuinn beachdachadh air a' mhòr-shluagh urramach a bha 'n an luchd-amhaire air a' ghnìomh so, leis an robh iad air an lionadh le

Crann-Ceusaidh Chrìosd

iongantais ; agus an t-àrd-urram leis an robh slòigh na neamhan a' beachdachadh air gnìomh air an do rinn an saoghal a leithid do dhìmeas. Bu shealladh mòr e,—cuideachd ghlòrmhor! mar ghainneamh na fairge ann an àireamh. Anns an sgriobtur, goirear diathan ri ainglibh an coimeas ri daoine. Cha'n 'eil breithneachadh againne air an glòir, a leag fàidhean ris an làr ann an riochd mharbh, le eagal, glòir leis an robh Abstol air a bhuaireadh gu iodhol aoraidh. Ach gidheadh, an uair tha an ceud-ghin air a thoirt a steach do'n t-saoghal (Eabh. i. 6 ; Salm xcvi. 7), tha e air àithneadh dhoibh so, eadhon do na diathan so uile, aoradh a dheanamh dha. Is e an earrann de'n sgriobtur anns am bheil ainglibh air an gairm 'n an diathan, an dearbh earrann sin anns am bheil e air àithneadh dhoibh aoradh a dheanamh do Chrìosd. Agus a réir an Abstoil cheudna (Eabh. i. 6), b'e an t-àm sonruichte 's an robh e gus a' ghlòir so fhaotainn o fheachd neimh, an dearbh àm anns an robh a ghlòir gu bhi air a folach o luchd-àiteachaidh na talmhainn. Tha e soilleir gu'n robh iad 'n an luchd amhaire air gach nì rinn e anns an staid sin ; agus gun teagamh, bha iad 'n an luchd amhaire dhùrachdach. Mar gu'm b'ann, le "muinealan sìnte mach" a' miann-

Crann-Ceusaidh Chrìosd

bheachdachadh air na nithibh ud (1 Pead. i. 12). Cha b'urrainn iad a bhi 'n an luchd amhairc neo-shuimeil: oir ann an caochladh sheadhan, bha comh-roinn aca anns na nithibh so. Cha robh iadsan mar bha sinne, ann am feum air teanadh; ach bha ar teanadh-ne 'n a aobhar aiteis dhoibhsan. Bha gràdh aca do Chrìosd agus d'a phobull;—uime sin, thug an gràdh sin comh-roinn dhoibh ann an glòir Chrìosd, agus ann an teanadh a phobuill. Is e na's aithne dhuinne mu'n obair agus mu'n dreuchd, mar thuirt *Luther* "Gu bheil iad a' seinn air néimh, agus a' frithealadh air an talamh." Fhuair iad 'n ar saorsa-ne mathair-aobhair do'n dà chuid: Sheinn iad le aoibhneas aig toiseach oibreachaidh a mach ar slàinte aig breith Chrìosd (Luc. ii. 13). Roimh-laimh, chaidh iad le aoibhneas a dh'ionnsuidh nam fàidhean, agus a dh'ionnsuidh na h-òighe Muire, le teachdaireachd mu'n t-slàinte so. Bheathaich iad Crìosd anns an fhàsach. Fhrith-eil iad dha 'n a chruaidh-ghleachd, agus aig aiseirigh, agus chum iad cuideachd ris 'n a dhol suas gu glòir. Bheachdaich iad le dian-aire ann am tìm air na nithibh so a bhios air chuimhne fad na siorruidheachd; agus air a' ghniomh ud a rinneadh air an talamh, a bha gu bhi 'n a

Crann-Ceusaidh Chrìosd

chion-fàth air Aleluia shiorruidh anns na neamhan.

Air an aobhar sin, cha chòir gu'n lughdaicheadh an dìmeas a rinn daoine mòra na talmhainn air an obair so, an t-àrd-urram is cubhaidh dhuinne bhì againn oirre. Cha robh iadsan ach dall, aineolach, gràisgeil, an coimeas ris na cumhachdaibh agus na h-àrd-uachdaranachdaibh a dh'ainmich sinn, agus a dh'amhairc oirre le mòr urram agus le ìongantas. Cha mhi-chliù air gnìomh òirdhearc sam bith, e bhì suarach ann am beachd dhaoine aineolach aig nach 'eil tuigse d'a thaobh. Bha e air a thuigsinn le àrd-uachdaranachda nan neamhan, agus chuir iad àrd-urram air.

Nì mò bha àrd-uachdaranachda agus cumhachdan an dorchadais tur-aineolach uime. Cha bu chòir gu'm biodh an eiseimpleir-san 'n a riaghailt dhuinne. An sealladh ud a bha dhoibhsan 'n a dhòlas, bu chòir gu'm biodh e dhuinne 'na àrd-aoibhneas. B'e rùn am feall-chomhairlean-sa, na'm b'urrainn iad, an talamh a dheanamh na mhòr-roinn de ifrinn. Chuala iad mu'n chomhairle ghlòrmhor a bha air a suidheachadh 'n an aghaidh, agus bha gach teachdaireachd mu timchioll 'n a chulaidh eagail dhoibh; air so amharc oirre, chunnaic iad am feall-chomhairlean féin, ceum

Crann-Ceusaidh Chrìosd

air cheum, air an tilgeadh bun os cionn ;—agus tionnsgnaidhean tròcair neo-chrìochnach a' buadhachadh.

Mar sin, bha uile luchd-aiteachaidh na cruith-eachd a' beachdachadh gu dùrachdach air an obair ghlòrmhor so. Bha neamh, le aoibhneas, agus ifrinn le uamhas, ag amharc air ceann-crìche tionnsgnaidh a bha air a dheilbh o shiorruidheachd ;—ris an robh sùil o thuiteam an duine ; agus a bhios air a chliùthachadh troimh linntibh na siorruidheachd.

Tha againn mar so far comhair,—coachladh nithibh a tha taisbeanadh glòir na h-oibre air a bheil sinn a' beachdachadh ; *Anns a' cheud àite*, An tionnsgnadh e féin, 'n a fheumalachd uile-choitchionn agus chudthromach ; *Anns an dara àite*, An t-ullachadh, 'n a shluimteachd neo-chrìochnach ; *Anns an treas àite*, A' chuideachd àrd-urramach de luchd-amhaire a bha beachdachadh air gu dùrachdach.

A thaobh a' ghnìomh, no an tionnsgnaidh ud—*Anns a' cheathramh àite*,—Tha e soilleir gur nì e tha os cionn teangaibh dhaoine. Cha'n 'eil teangaibh dhaoine foghainteach airson nì a tha os cionn smuaintibh ainglibh. Cha'n 'eil iadsan ach a' miannachadh a bhi beachdachadh air ; cha d'rainig

Crann-Ceusaidh Chrìosd

iad fhathast air làn shealladh fhaotainn air. Is e sin anns am bi iad air an cleachdadh fad na siorruidheachd. Faodaidh daoine bhi labhairt agus a' sgrìobhadh uime, ach cha'n ann gu a làn-chur an céill, ach gu bhi gu h-araidh ag innseadh nach gabh e cur an céill. Faodaidh iad sgrìobhadh uime; ach na'n cuirte an céill an t-iomlan d'a ghlòir, cha chumadh an saoghal na bhiodh de leabhraichean air an sgrìobhadh uime (Eoin xxi. 25). Faodaidh sinn labhairt uime; ach is e na tha 'n ar comas a radh d'a thaobh, gu bheil e dol thar labhairt; agus gur h-e na's urrainn sinn a dh'eòlas fhaotainn uime, gu bheil e os cionn gach uile eòlas. Is e an neach ud a rinn an obair so, d'an comasach da-rìreadh a cur an céill. Is e an Ti a dheilbh i, d'an comasach sàr-luaidh a dheanamh oirre. Is e esan a mhàin d'an aithne an obair. Cha'n aithne do neach sam bith an t-Athair ach do'n Mhac, agus dhàsan da'n àill leis a Mhac fhoillseachadh. Is ann uaithe-san a mhàin bu chòir dhuinn an t-eòlas so iarraidh (Eph. i. 17). Na gheibhear dheth anns a' bheatha so, cha bhi e ach an cuid (1 Cor. xiii. 9), ach tha e g'ar treòrachadh chum an àite sinn anns am faighear e 'n a iomlanachd. An so tha sinn a' smuainteachadh agus a' labhairt mar leanabaibh;

Crann-Ceusaidh Chrìosd

gidheadh cha'n fhaod sinn dearmad a dheanamh air smuainteachadh no air labhairt uime ;—As eugmhais a bhi beachdachadh air, tha ar smuaintean air bheag stà, mur faighear sinn 'g a mholadh, tha ar cainnt gu'n fheum. Mur bi ar dàimh ris a' chuspair so, cha'n 'eil anns a' chuid eile a dh'eachdraidh an t-saoghail, ach eachdraidh air faoineis agus air mi-riaghailt—bruadaran, ceò, agus breisleach-eanch-ainn dhaoine. Cha'n aithne dhuinne ach ro bheag de'n obair mhòr so ; ach tha eadhon am beagan sin neo-choimeasach a' dol thar gach uile eòlais ; tha gach nì talmhaidh eile 'n an call agus 'n an aolach an coimeas rithe (Phil. iii. 8-11). Is e na's comasach dhuinn a dheanamh, maille ris na h-ainglibh, a bhi miannachadh beachdachadh air na nithibh so ; agus bu chòir dhuinn na h-iarrtasan sin a chur suas ris an Ti sin a tha comasach air an riarachadh—“Gu'n deàlraich-eadh e 'n ar cridheachan, a thoirt dhuinn solus eòlais glòir Dhé ann an gnùis Iosa Crìosd (2 Cor. iv. 6).

Is i glòir Dhé fìor chuspair an eòlais so ;—agus is e solus a' deàlradh o Dhia, am meadhoin tre am faighear e ;—agus is iad ar cridheachan an t-àite anns a bheil e deàlrachadh. Tha sinn, uime sin, gu bhi ag iarraidh soluis o'n Ti sin is e féin an solus.

Crann-Ceusaidh Chrìosd

Ach cha'n fhaod ar n-urnuighean a bhi dh'easbhuidh meadhonaibh eile ; gu sonruichte, an cnuasach sin tha Pòl a' moladh do Thimoteus (1 Tim. iv. 15). Bu chòir dhuinn smuainteachadh air na nithibh so, agus sinn féin a thoirt suas gu tur dhoibh. Agus bu chòir d'ar smuainteachadh a bhi cho beothail, agus cho deònach air sealladh fhaotainn de'n chuspair so tha f'ar comhair, agus is comasach dhoibh a bhith.

Ach cha'n ann le neart mac-meamna a gheibh an t-anam buanachd anns a chleachdadh so, ach le sùilean na tuigse bhi air an soillseachadh (Eph. i. 18).

Tha luchd-deanamh, agus luchd-aoraidh iomh-aighean a' gabhail os làimh ar cuideachadh anns an nì so, le dealbhan a chur fa chomhair ar sùilean corporra. Ach cha'n i sùil a' chuirp, no neart ar mac-meamna, ach sùil a' chreidimh, d'an comasach beachdan fìor agus breithneachadh ceart a thoirt air a' chuspair so (2 Cor. v. 16).

Faodaidh daoine dealbhan a tharruing air fulangais Chrìosd o'n leth a muigh, ach cha'n urrainn iad dealbh-tharruing a dheanamh de'n airidheachd o'n leth a muigh o'm bheil buaidh fhulangasaibh a' sruthadh ;—a' ghlòir a tha ann féin, agus a mhaitheas dhuinne. Faodaidh daoine dealbh a

Crann-Ceusaidh Chrìosd

dheanamh de neach air a cheusadh; ach ciamar is urrainn an dealbh sin eadar-dhealachadh a chur eadar an Slànuighear agus na gaduichean a bha air gach taobh dheth? Faodar a làmhan agus a chosan a tharruing, mar bha iad air an sparradh ris a chrann-cheusaidh; ach cò is urrainn na làmhan ud a tharruing mar bu ghnàth leò bhì sìnte mach gu furtachd a dheanamh air luchd-àmhghair, agus gu bhì leigheas nan euslan; agus na cosan ud a bha sìor dhol mu'n cuairt a dheanamh maith? no mar tha e nis a' leigheas tuilleadh eucailean, agus ri barrachd maith na bha e riamh roimhe? Faodar dealbh a tharruing air coslas fhulangasaibh o'n leth a muigh; ach co thair'neas dealbh an seirbhe o'n leth a stigh, no na h-aobharan neo-fhaicsinneach o'n d'éirich iad? Faodar dealbh a' chroinn-cheusaidh a tharruing, ach co thair'neas dealbh mallachd an lagha, a rinn an crann ud 'n a chrann mallaichte. Faodar dealbh Chrìosd a tharruing, a' giùlan a chroinn-cheusaidh suas gu Calbhari, ach cò is urrainn a tharruing a' giùlan pheacanna mhòran? Faodaidh sinn luaidh a dheanamh air na tàirnean leis an robh a chorp naomh air a reubadh; ach cò is urrainn luaidh a dheanamh air ceartas sìorruidh a' reubadh fheòla agus a spioraid le chéile? Faod-

Crann-Ceusaidh Chrìosd

aidh sinn luaidh air sleagh an t-saighdeir, ach cò ni luaidh air saighdean an Uile-chumbhachdaich ;— an cupan de fhion geur a chuireadh ri bhilean, ach cò ni luaidh air cupan na feirge dh'òl e gu ghrunnd? Faodaidh sinn luaidh air fanoid nan Iudhach, ach cò ni luaidh air folach gnùise an Uile-chumbhachdaich a' tréigsinn a Mhic féin, chum 's nach treigeadh esan gu sìorruidh sinne bha'n ar nàimhdean dha.

Tha na doilghiosan a dh'fhuiling e, agus na beannachdan a cheannaich e leò, co-ionnan do-luaidh le chéile. Ged dh'fhaodamaid luaidh air a làmhan agus air a chosan mar bha iad air am bruthadh agus air an reubadh, cò is urrainn a chur an céill mar ghlac e, mar gu'm b'eadh,—'n a aon làimh— mòr-àireamh a dh'-anamaibh a bha an impis dol fodha ann an sgrios, agus 'n a làimh eile oighreachd shiorruidh ri bhuileachadh orra? No cionnus a bhruthadh ceann na seann nathrach leis na cosan ud, agus a shaltair iad air a' bhàs, air ifrinn, agus air a' pheacadh is ughdair dhoibh le chéile? Faodaidh sinn luaidh air an fhuil a' sruthadh o chorp, ach cò ni luaidh air na h-uisgeachan beò tha tighinn a mach o'n tobar cheudna, cuantaibh do bheannachdan spioradail agus sìorruidh. Faodar dealbh a tharruing a thaisbeanas an fhuil ud a'

Crann-Ceusaidh Chrìosd

còmhdach a chuirp féin, ach cò is urrainn a cur ann an dealbh, mar tha anamaibh muinntir eile air an crath-ghlanadh leatha—seadh, “a’ crathadh mòran chinneach.” Faodaidh sinn an crùn sgitheach a tharruing, ach cò as urrainn an crùn glòire cheannaich e a thaisbeanadh ann an dealbh?

Bu shona dhuinne, na’m biodh aig ar creideamh sealladh cho beothail de’n chuspair so, ’s a tha aig ar mac-meamna gu tric de chuspairean eile nach fiù ainmeachadh an coimeas ris. An sin chitheamaid ann an gnùis eug-neulach ar Slànuighear, buaidh-thàlaidh as cumhachdaiche na tha anns na cuspairean as òirdheirce tha anns an t-saoghal. A dh’aindeoin tuar neulach a’ bhàis, chitheamaid a leithid de ghlòir bharr-mhaiseach anns a’ chuspair so, ’s a dheanadh uile-ghlòir an t-saoghail neo-bhlasda dhuinn. An sud, chitheamaid gun teagamh gruaim eagalach ceartais; cha’n ann ruinne, ach r’ar nàimhdean, ar mortairean, eadhon, ar peacaidhean. Tha an crann-ceusaidh a’ taisbeanadh truacantais Chrìosd r’a mhortairean féin, ach cha’n ’eil truacantas sam bith air a nochdadh do ar mortairean-ne. Air an aobhar sin, faodaidh sinn mòralachd ceartais shiorruidh fhaicinn air a chomh-mheasgachadh le caomhalachd truacantais neo-chrìochnach.

Crann-Ceusaidh Chrìosd

Truacantas neo-chrìochnach! gu deimhin is cuspair sin is fiach amharc air, gu h-àraidh le creutairean a tha ann an cunnart agus ann an éigin.

Anns a' chrann-cheusaidh, tha am bàs da-rìreadh air a thaisbeanadh gu stàtail mar fhear-casgraidh; —ach air a thaisbeanadh mar an ceudna le ghath air a thoirt uaithe d'ar taobh-ne. Anns a' chrann ud, faodar a chluinntinn, an ceòl is binne 's an t-saoghal le peacach air a dhùsgadh;—an fhuil a tha labhairt sìthe, a tha labhairt nithe as fearr na fuil Abeil;—an guth as binne agus as àirde 's an t-saoghal,—na's àirde na tairneanach Shinai. Tha guth a chroinn-cheusaidh a' ruigh-eachd néimh agus na talmhainn;—a' tagradh ri Dia as leth dhaoine, agus a' cur impidh air daoine bhi réidhri Dia;—a' labhairt nan nithe as sòlasaiche agus as freagaraiche a tha anns an t-saoghal, do chreutairean ann an cunnart agus ann an éigin,—a' labhairt saorsa agus fuasglaidh.

Do gach caochladh seallaidh a ghabhas sinn air an obair ghlòrmhor so, is e an sealladh as freagaraiche, sealltuinn oirre mar am fuasgladh as mò a bha no bhitheas. Cha'n 'eil fuasglaidhean comh-arrichte eile a rinneadh air pobull Dhé, ach 'n am faileasan agus 'n an samhloidhean oirre. Bha

Crann-Ceusaidh Chrìosd

Maois, Iosua, Daibhidh agus Serubbabel 'n an samhlaidhean air an Iosua mhòr so. A réir ainme, mar sin tha e ;—Iosa—Fear-saoraidh.

Annas a' cheud àite—Tha àireamh na muinntir shaorta a' taisbeanadh gu bheil glòir na saorsa neo-choimeasach ; cha robh ach aon chinneach air an saoradh le Maois, ged bha an saorsa da-rìreadh 'n a saorsa ghlòrmhor, a thug fuasgladh anns a' cheud dol a mach do shea-ceud mìle, agus aig a' cheann mu dheireadh do àireamh bu mhò gu ro mhòr. Ach tha an t-saorsa so mòran na's farsuinge. Tha an t-Abstol Eoin a' luaidh air a' mhuinginntir shaorta mar shluagh mòr nach comasach do neach sam bith àireamh, de na h-uile chinnich agus threubhan, agus shluaghaibh agus theangaibh (Tais. vii. 9).

Annas an dara àite—Tha glòir neo-choimeasach na saorsa so air a taisbeanadh, cha'n ann a mhàin ann an àireamh na muinntir shaorta, ach mar an ceudna, ann an nàdur na saorsa. Cha b'e cuirp dhaoine a mhàin a bha air an saoradh leis, ach anamaibh neo-bhàsmhor ;—na's luachmhoire na an saoghal (Mat. xvi. 26). Cha'n ann o dhaorsa mar dhaorsa na h-Eiphit, ach o dhaorsa cho fada os a cionn, 's a tha truaighe shiorruidh os cionn sàruchadh timeil corporra ; air chor 's nach 'eil coimeas

Crann-Ceusaidh Chrìosd

do thruaighe na staid o bheil iad air an saoradh, ach sonas na staid a dh'ionnsuidh a bheil iad air an toirt air an ais.

Ann an treasamh àite—Cha chubhaidh dhuinn an strì a rinneadh an aghaidh na saorsa so a dhi-chuimhneachadh, oir is e a bha ann, a chòmhstri bu mhò a ghabhadh deanamh an aghaidh deagh obair sam bith. Tha an t-Abstol (Eph. vi. 12) a' teagasg dhuinn,—“gleachd fola agus feòla” a mheas na's suaraiche na “gleachd àrd-uachdrana, agus chumhachdan, no aingidheachd spioradail ann an ionadaibh àrda.” Tha an Diabhul air a shloinneadh mar “dhia an t-saoghail so” (2 Cor. iv. 4), agus e féin agus a chuid ainglibh, mar “riaghlairibh dorchadais an t-saoghail so.” A mach o chearna bheag de Iudea, fhuair iad fad iomadh linn, tighearnas thairis air an t-saoghal le làn-deòin a luchd-àiteachaidh. Fhuair iad a mach gu'n robh daoine, cha'n e a mhàin so-lùbadh, ach mar an ceudna, riarichte le'n slabhruidhean agus toilichte leis an daorsa anns an robh iad. Ach chuala iad mu'n ionnsuidh mhisneachail leis an do rùnaich Priomh-chumhachd agus Tròcair tighinn a mach an aghaidh an tighearnais. Chuala iad gu'n do rùnaicheadh gu'm biodh an cinn air am bruthadh, an uachdranachd air a tilgeadh bun os

Crann-Ceusaidh Chrìosd

cionn, agus gu'n éireadh an tràillean ann an ceann-airc 'n an aghaidh. Le cleachdadh fada dh'fhàs iad teoma ann an innleachdan sgriosach; agus le soirbheachadh fada dh'fhàs iad muinghinneach. Dh'éignich am mi-run iad gu buanachadh anns an strì, ciod air bith cunnart a dh'fhaodadh tighinn 'n a lorg. Mar bha an t-saorsa ud a chaidh a dheilbh, gun teagamh sam bith, aithnichte dhoibh, agus mar a lion comharraidhean a teachd iad le eagal, rinn iad gach ullachadh a bha'n an comas air son cur 'n a h-aghaidh; chruinnich iad am feachd uile; chleachd iad an uile sheòltachd, agus air do na h-uile ni bhi anns a' mheidh, thug iad an oidhearp dheireannach ann an cruaidh-chòmhrag leis am biodh a' chùis air a cur an dara taobh. Dh'armaich iad gach inneal freagarach, chuir iad gach innleachd cogaidh air son sgrios spioradail ann an cleachdadh;—buairidhean, geur-leanmhuinn, ainneart, cùl-chàineadh, ceilg, criosdan bréige, agus an leithide sin.

Thaisbeanadh an neach ud a bha'n a nàmhaid dhoibh, ann an cruth nach robh a réir coslais 'n a chulaidh eagail; cha b'ann a mhàin mar dhuine, ach mar neach air a "dhimeas leis an t-sluagh,"—air a mheas, cha b'ann mar dhuine, ach mar chnuimh (Salm xii. 6). Ach rinn sud a' chùis na bu ghlòrmhoire.

Crann-Ceusaidh Chrìosd

Bu shealladh e bha airidh air àrd-ioghnadh urramach na cruitheachd, a bhi faicinn a' Ghaliléich thàireil ud a' tionndadh uile innleachdan cogaidh na h-ifrinn air an ais 'n a h-aghaidh féin; a bhi faicinn neach ann an coslas Mhic an duine, a' spionadh iuchraichean ifrinn á làimh an diabhuil; a bhi 'g a fhaicinn ag amladh riaghlairean dorchadais 'n an lionntan féin, agus a' toirt orra bhi turmhilleadh an rùintean le an cuilbheartan féin. Dh'aom iad aon d'a dheisciobuil gu Esan a bhrath, agus aon eile gu àicheadh; thug iad air na h-Iudhaich a chasaid, agus air na Romanaich a cheusadh. Ach bha an Comhairliche Iongantach tuilleadh agus 'n a fhear-dùlain do'n t-seann nathair. Bha an Leòmhann de threubh Iudah mugha 's cruaidh air son an leòmhainn bheucaich a tha sireadh cò dh'fhaodas e mhilleadh. Rinn-eadh innleachdan cumhachdan an dorchadais aig a' cheann mu dheireadh, 'n a meadhonaibh air iad féin a chreachadh; agus gu bhi deanamh buaidh-chaitream thairis orra féin (Col. ii. 15). Thugadh àrd-aingidheachd nan diabhuil agus an cuid innealan gu bhi frithealadh do rùintean tròcair neo-chriochnach Dhé; agus bha peacadh gràineil chlann nan daoine air a riaghladh air mhodh a bha ro-iomlan naomh, gu bhi "criochnachadh eu-ceirt,

Crann-Ceusaidh Chrìosd

agus gu bhì toirt a steach fireantachd shìorruidh''
(Dan. ix. 24).

Mar so, bha glòir na saorsa air a h-àrdachadh leis gach còmhstri a rinneadh 'n a h-aghaidh; agus gu h-àraidh, leis gach còmhstri a rinneadh leò-san airson an robh i air a rùnachadh a chum an leas;— eadhon, peacaich iad féin. Is e bu chrìoch dha so, a bhì ag àrdachadh glòir fad-fhulangais agus tròcair dhiomhair Iehobhah.

Ghabhadh e ùine mhòr a bhì beantainn ris gach còmhrag a bha aig an Fhear-shaoraidh ri choinneachadh, araon ri nàimbdean nam peacach agus ris na peacaich iad féin. Ach fadheòidh, chuir e an stoirm fuidhe, fhuair e an uachdar air gach càs, thug e bruid am braighdeanas, choisinn e buaidh iomlan, cheannaich e oighreachd shìorruidh, shuidhich e rioghachd buan-mhaireannach, rinn e buaidh-chaitream air a' chrann-cheusaidh, agus thug e suas an deò, le glaodh na buaidhe air a bhìlean;—“Tha e crìochnaichte.”

Tha an saoghal air a thaisbeanadh dhuinn mar gu'm biodh e 'n a thosd am fianuis an Tighearna 'n uair a dh'éirich e suas a dh'oibreachadh na saorsa mhòr so; agus mar a nochd sinn cheana, cha robh earrann sam bith de'n t-saoghal neo-umhaileach d'a taobh. Bha dòchas àrd ris an obair so, ach thug

Crann-Ceusaidh Chrìosd

a coimhlionadh barr air gach dòchas a bha rithe. Bha gach pàirt dhi iomlan, gach cùis a bhuineadh dhi ro mhaiseach, gun easbhuidheachd agus gun anabharr; gun ni ri fhaicinn innte nach robh freagarach do àrd-inbhe a phearsa, no do ghliocas siorruidh na h-innleachd. Bha gach nì freagarach do'n innleachd ghlòrmhor, agus gach meadhoin comh-fhreagarach do'n chrìch. Bha bunait na rioghachd shiorruidh air a leagail, mu'n d'thug na daoine bha cur 'n a h-aghaidh an aire dhi; agus air a leagail air a leithid de dhòigh agus nach b'urrainn geatachan ifrinn buaidh a thoirt oirre; air do gach nì bhi air a cheartachadh gu bhi crìochnachadh na saorsa; agus gu bhi 'g a deanamh dìongmhalta an aghaidh gach oidhirp a dh'fhaodta chleachdadh gu bhi 'g a tilgeadh bun os cionn. Anns a' chruth dhìblidh ud, dh'oibrich am Fear-saoraidh a mach an innleachd ud air a leithid do dhoigh agus nach b'urrainn do neach sam bith cur an aghaidh na h-oibre gun a bhi 'g a h-adhartachadh; ann an rathad a thug làn riarachadh do'n ghliocas neo-chrìochnach a dheilbh i; agus a lion gach creutair a chunnaic i le mòr-ioghnadh.

Bha an t-Athair làn thoilichte; lionadh na neamhan agus an talamh le gàirdeachas agus le ioghnadh; thuit cumhachdan na h-ifrinn mar

Crann-Ceusaidh Chrìosd

dhealanach gu làr. Air néimh, thoisich àrd-luathghair, agus òrain ùra mholaidh nach do sguir fhathast, agus nach sguir gu bràth. Bithidh iad a sìor dhol air aghaidh mar bhios ceannairceich air an saoradh as ùr o'n talamh o àm gu h-àm, air an tiorcadh o gheatachan ifrinn, gu bhi dol a steach air geatachaibh néimh, le òran molaidh nuadh 'n am beul, a mheudaicheas am fonn-ciùil ud a bhios a' sìor-mheudachadh, agus do nach sgithich iad gu sìorruidh. Oir is e is nadur d'am fois, agus do shaothair an gràidh, nach sguir iad a là no dh'oidhche, a thoirt glòir agus molaidh dhàsan a tha'n a shuidhe air an rìgh-chathair, agus do'n Uan a tha aig a dheas làimh; a shaor iad o gach cinneach agus teangaibh; a dh'ionnlaid iad 'n a fhuil féin, agus a rinn sagartan agus rìghrean dhiubh do Dhia.

Ach gidheadh, faodar an obair so a choireachadh air son cho beag onoir no urram 's a thugadh dhi air an talamh, far an robh i air a crìochnachadh. Ach ma bheachdaicheas sinn gu cubhaidh oirre, is ann tha so 'n a chliù dhi an àite bhi 'n a mhi-chliù: Thruaill am peacadh càil agus faireachduinn dhaoine cho mòr agus gur h-ann a bhiodh e'n a mhi-chliù do'n obair so gu'm biodh i taitneach dhoibh. An so tha maise na h-oibre air a taisb-

Crann-Ceusaidh Chrìosd

eanadh, gu'n robh i àrd os cionn na staid thruagh aingidh sin, a b'è a rùn a bhi leigheas; agus gu'n d'oibrich i da-rìreadh an t-atharrachadh sin air sloigh do-àireamh de gach uile chinnich.

Oir ged rinneadh tàir air crann-ceusaidh Chrìosd air an talamh, chuireadh onoir gun choimeas air mar an ceudna: Dh'oibricheadh d'a thrìd, na caochlaidhean is mò a thachair riamh anns an t-saoghal o'n cheud chruthachadh, no thachras gus an tig Siloh an dara uair;—caochlaidhean as mair-eannaiche na rinneadh riamh le gaisgeich no le prionnsachan anns an t-saoghal. Choisinn agus thug e buaidh air mòr-àireamh de anamaibh, agus shuidhich e àrd-uachdranachd thairis air smuaintibh, air toil agus air aignidhean dhaoine. Cumhachd a tha gun leth-bhreac am measg uile chumhachdan an t-saoghail. Thionndaidh e luchd geur-leanmhuinn gu bhi 'n an Abstoil; agus bha àireamh mhòr do Phàganaich, air dhoibh eòlas fhaotainn air crann-ceusaidh Chrìosd, a dh'fhuiling bàs agus dòruinn gu bhi cur onoir air. Dhealraich an solus o'n Ear gus an Iar; bha gach bacadh, cha'n e a mhàin gun stà, ach a' frithealadh d'a adhartachd. Tha na caochlaidhean a rinneadh leis air an cur an céill air uairibh leis na fàidhean anns na briathraibh as òirdheirce. Tha Isaiah a'

Crann-Ceusaidh Chrìosd

labhairt uime mar so (xxxv. 7)—“Fàsaidh am fearann tioram 'n a linne, agus am fearann tartmhor 'n a thobraichean uisge; an àite-còmhnuidh nan dràgon agus 'n an leabaidh, bithidh feur, leis a' chuile agus an luachair; thig am fàsach fo bhlàth mar an ròs.” Dh'oibrich e an t-atharrachadh so 'n ar measg-ne ann an eileanan iomallach nan Cinneach. Bu chòir dhuinn ar sochairean a choimeas ri suidheachadh ar n-athraichean mu'n d'fhuair iad eòlas air a' chuspair bheannaichte so;—chì sinn gur h-ann o ghlòir a' chruinn-cheusaidh a dh'éirich e, gu bheil sinne cruinn an diugh anns an àite so, ag aoradh do'n Dia bheò le dòchas ri bhì 'g a mhealtuinn gu sìorruidh, an àite bhì ag aoradh do'n ghréin, do'n ghlealaich agus do na reultan, no ag aoradh do dh'iodholan.

Cha'n 'eil teagamh nach i a' bhuidh a tha aig crann-ceusaidh Chrìosd air anamaibh dhaoine 's an taobh a stigh, a tha gu sonruichte, agus anns an t-seadh as àirde, a' taisbeanadh a ghlòir. Mar thug mi cheana fainear, is anns an anam a tha an cruthachadh nuadh air a dheanamh. Tha Chrìosd air a dheilbh annta;—mathair-aobhair agus dòchas na glòire. Is obair ghlòrmhor an obair so; iomhaigh Dhé air anam duine. Ach do bhrìgh gu bheil toraidhean croinn-ceusaidh Chrìosd anns

Crann-Ceusaidh Chrìosd

an anam, neo-fhaicsinneach, agus am masladh a tha 'n a lorg, mar as trice, glé fhollaiseach ;—agus do bhrìgh gu bheil a leithid de bhuaidh aig eiseimpleir air ar nàdur ;—tha e feumail gu faigheamaid sealladh air an onoir a chuireadh air a' chuspair so, a dh'armaicheadh sinn an aghaidh droch eiseimpleir nan as-creidmheach mhi-cheillidh.

Tha crann-ceusaidh Chrìosd cho neo-choim-easach ann an soillse, is gu bheil e air a thaisbeanadh cuartaichte le glòir am fianuis uile chinn-eich na talmhainn, agus am fianuis iomlanachd na cruith-eachd, seadh, am fianuis uile ghinealachaidh nan aimsir, agus uile linntean na siorruidheachd. Cha do lion na h-euchdan bu mhò a rinneadh riamh air an talamh, le an soillse agus le am buaidh, ach plathadh d'a thim, agus earrann bheag de'n chruinne. Tha deàrsadh soillse a' chuspair mhòir so a' lionadh uil'-fharsuingeachd na cruith-eachd agus na siorruidheachd. Ma ghabhas sinn beachd ceart air a ghlòir, chi sinn gur cuspair e tha glacadh aire, a' sgaoileadh a mach cumhachd, agus a tha 'n a bhall-amhairc do na h-aimsirean a chaidh seachad, do'n aimsir tha làthair, agus a tha ri teachd ;—do neamh, do'n talamh, agus do ifrinn ;—do ainglibh, do naoimh, agus do dheamhnaibh : Chi sinn gur cuspair e tha

Crann-Ceusaidh Chrìosd

na dhoimhneachd iongantais do chreutairean cruthaichte, d'am bheil iad ag altrum àrd-urram; agus cuspair anns am bheil riarachadh iomlan aig a' Chruithfhear neo-chrìochnach. Chì sinn a' chuid as fearr de'n chinne-daona, Eaglais Dhé, le 'sùil ris ré cheithir mìle bliadhna mu'n do thaisbeanadh e; ginealaichean ùra an deidh a chéile ag éiridh suas gu bhi 'g a mholadh agus a' cur onoir air, gus nach bi aimsir ann na's mò; slòigh do-àireamh de ainglibh agus de naoimh a' sealltuinn air ais air le naomh-ghairdeachas troimh linntean cian na soirruidheachd. Seargaidh glòir gach nì eile ri ùine; Ma thig atharrachadh air glòir a' chuspair so, is ann le i bhi a' sìor-mheudachadh. Thig caitheamh as ri ùine air gathan soluis na gréine, agus fàsaidh i doilleir mar gu'm b'ann le aois; tha aig a' chuspair so stòr saoibhir de gathan soluis nach urrainn an t-siorruidheachd a lughdachadh. Mar bhios naoimh agus ainglibh a' fàs ann an eòlas, bithidh deàlradh a' chuspair so a' sìor-fhàs ann an soillse. Oir is e an t-as-creideamh a mhàin a tha cur sgàile air a gathan soluis; ach is anns a' bheatha so a mhàin tha àite aig an as-creideamh. Cha'n 'eil as-creideamh air néimh no ann an ifrinn. Bithidh roinn mhòr de shonus néimh ag éiridh o bhi cuimhneachadh air a'

Crann-Ceusaidh Chrìosd

chuspair leis an robh e air a chosnadh ; agus de thruaighe ifrinn o bhi cuimhneachadh air a' chuspair cheudna leis an robh saorsa o'n truaighe sin air a tairgseadh. Bithidh solus a ghràidh air néimh air a mheudachadh leis, agus bheir e air lasraichean ifrinn losgadh le barrachd gairge. Cuiridh a ghathan soillse àrd-sgéimh air rioghachd an t-soluis, ach geur-lotaidh iad rioghachd an dorchadais. Bithidh e 'n a chuspair gràidh do na naoimh anns an t-solus, ach 'n a chuspair gràin do shùilean prionnsa an dorchadais agus d'a iochdarain.

Bidh buaidh chumhachdach aig a ghlòir air gach àite anns an deàlraich i. Bidh iadsan uile a gheibh sealladh dhi air an cruth atharrachadh a dh'ionnsuidh na h-ìomhaigh cheudna (2 Cor. iii. 18). Faodaidh an t-Etiopach a bhi fada gu leòir a' sealltuinn air a' ghréin ach cha dean sin muthadh air a chraicinn ; ach ni an cuspair so atharrachadh air. Leaghaidh e cridheachan fuar agus reòta ; bristidh e cridheachan cloiche ; druidhidh e air an *adamaint* ; tollaidh e troimh dhorchadas tiugh. Nach cothromach a ghoirear dheth, “an solus iongantach” (1 Pead. ii. 9). Bheir e sùilean do na doill gu sealtuinn air féin, cha'n ann a mhàin do na doill, ach do na mairbh mar an ceudna ! (Eph. v. 14). Is e solus na beatha e ; solus

Crann-Ceusaidh Chrìosd

cumhachdach. Tha neart os cionn neart an tairneanaich; agus tha e na's tlàithe na'n druchd air an fheur mhaoth.

Ach cha chomasach uile fheartan a làn-chur an céill, as eugmhais gu'm b'urrainn sinn làn-chunntas a thoirt air gach olc spioradail agus siorruidh a tha air am bacadh leis;—gach uile shaoibhreas gràis agus glòire a cheannaich e, agus an taisbeanadh a thug e air uile bhuanan na Diadhachd. Buinidh an cliù siorruidh so dha,—mar tha e làn glòire ann féin, gu'n co-phàirtich e glòir ris na h-uile a sheallas gu ceart air. Bheir e dhoibh trusgan glòrmhor fireantachd; Is e an Dia as glòir dhoibh. Gairmear leis iad gu glòir agus deagh bheus. Bheir e dhoibh Spiorad Dhé agus na glòire. Bheir e dhoibh anns a' bheatha so, aoibhneas do-labhairt agus làn de ghlòir, agus trom chudthrom siorruidh glòire anns a' bheatha tha ri teachd.

Compartichidh e glòir ris gach uile chuspair eile, a réir na dàimh a dh'fhaodas a bhi aca ris. Tha e cur àrd-mhaise air a' chruitheachd. Tha e cur soillse dheàlach air obair nàduir agus air frithealaidhean an fhreasdail. Is i a' ghlòir as àirde bhuineas do'n t-saoghal iosal so, gu'n robh an Ti a chruthaich e a chòmhnuidh ann car seal.

Crann-Ceusaidh Chrìosd

Mheasadh fear tighe bochd, mar onoir bhuan d'a bhothan, gu'n do ghabh prionnsa no impire fasnadh uair eigin fo a chléith. Nach mò gu mòr dh'fhaodas am bothan bochd so, an talamh, a mheas mar aobhar uail, gu'n robh Tighearna na glòire a' chòmhnuidh ann o bhreth gu bhàs;— seadh, gu'n d'rinn e gàirdeachas anns a' chuid a dh'aitichear dheth, mu'n robh toiseach aige, eadhon o shiorruidheachd! (Gnath viii. 31).

Is i glòir an t-saoghail so gu'n do ghabh an Ti a dheilbh e, còmhnuidh ann; glòir na h-àile, gu'n d'analaich e innte; glòir na gréine, gu'n do dheàlraich i air; glòir na talmhainn, gu'n do ghiùlain i e; na fairge, gu'n do choisich e oirre; nan dùilean, gu'n d'eiridnich iad e; nan uisgeachan, gu'n d'ùraich iad e; agus gloir dhaoine, gu'n robh e beò agus gu'n do bhàsaich e 'n am measg, seadh, gu'n robh e beò agus gu'n do bhàsaich e air ar son-ne; gu'n do ghabh e ar fuil agus ar feòil air féin, agus gu'n do ghiùlain e leis iad do na neamhan as àirde, far a bheil ar nàdur a' deàlradh mar mhaise agus mar iongantais siorruidh cruthachaidh Dhé.

Tha e mar an ceudna cur deàlradh soillse air Freasdal Dhé. Is e am prìomh nì e tha sgeadachadh eachdraidh nan aimsir le maise; agus a'

Crann-Ceusaidh Chrìosd

cur beothalachd ann an eachdraidh na cruith-eachd. Is e glòir fhrithealaidhean mòra eugsamhuil an Fhreasdail, gu bheil iad uile ag aomadh a dh'ionnsuidh a' chuspair so mar an ceann-uidhe; gu'n d'ullaich iad an t-slighe airson a theachd; agus an deidh a theachd, gu'm beil iad a' frithealadh d'a uile chriochan; ged is ann, da-rìreadh, ann an rathad a tha fathast dhuinne, diomhair agus do-rannsachaidh. Ach air so tha fios againn, gu bheil iad a' coimhlionadh geallaidhean ar-neo bagraidhean a' Chrìosd ud a chaidh a cheusadh; agus a' taisbeanadh sonus na muinntir a ghabhas ris, cho maith ri truaighe na muinntir a chuireas cùl ris.

'S e Dia as tearmunn duinn gu beachd,
Ar spionnadh e 's ar treis:
An aimsir carraid agus teinn,
Ar cobhair e ro dheas.

Mar sin ged ghluaist' an talamh tròm,
Cha 'n aobhar eagail duinn:

Ged thilgeadh fòs na sléibhte mòr'
Am builsgein fairg' is tuinn.—*S. xlii. 1-2.*

Fa chùis an uamhais anns an oidhch'
Cha bhi ort geilt no sgàth;

No fòs fa chùis na saighde bhios
A' ruith air feadh an là:

Cha bhi maoin eagail ort roimh 'n phlàigh
Tha triall an dorchadas:

No fòs fa chùis an uilc a bhios
Mu mheadhon là ri sgrios.—*S. xli. 5-6.*

Is treisè Dia ta chòmhnuidh shuas
Na fuaim nan uisge garbh';

Is treise Dia na sumainnean,
Is tonna cuain gu dearbh.—*S. xcii. 4.*

“**N** UAIR a rinn a’ Roinn-Eorp’ bagairt a’ dheanamh air na h-eileanan so, bhitheadh e ’na mhasladh air treubhantas mic fhoghainteach Bhreatuinn mur a d’ éirich iad mar aon duine a’ dhìon an dùthaich mhàthaireil. . . .

Oir tha araon ar Rìgh agus ar tìr ro-airidh air cathachadh as an leth, agus cha b’e ach an dubh-ghealtair nach doirteadh fhuil gu toileach air an sgáth. . . .

’N uair tha eud an t-saighdeir ’na theine le gràdh tìr’ is teach’, cha’n’eil crìochan aig dànachd a spioraid, agus cha’n’eil beart arma ris nach sìn e làmh. . . .

Is fìor rogha òigridh ar duthcha saor-shaighdeirean ar Rìgh, agus cha’n’eil an coimeas an arm tìr air bith. Bu choir “Tìr nam beann ’s nan gleann,” bhi na “Tìr nan gaisgeach.” . . .

’S ann le bhi gu cinnteach air taobh Chrìosd bhithear neo-sgàthach anns a’ chath. Bitheadh a Cheannard ’na chridhe agus cha bhi crìth ann an gàirdean an t-saighdeir. Na bitheadh crùbadh bho’n chòmhrag, oir tha beatha a’ Chrìosduidh tèaruint agus tha ’bhuidh cinnteach. Roimh dha dhol ’s a’ chath tha bheatha ann an gleidheadh Dhé. Iadsan bheir buaidh troimh an Uan bithidh orra crùn na glòire, agus bithidh slainte naomhachd fhoirfe aca. Dhealaich iad ri ’n dòghruinn anns a’ bhuidh, agus bithidh sonas bith-bhuan ’nan cridheachan agus aoibhneas sìorruidh air an cinn ’n uair a shiubhlas iad a stigh gu fois agus àrd-shonas agus glòir tigh an Athar.”

Dr Ceanaideach

bha’n Inbhir pheofharan.

